Agenţia de Stat pentru Proprietatea Intelectuală

„Aprobat”
_____ Adrian ERMURACHI
Preşedinte al Comisiei Naţionale
pentru Proprietatea Intelectuală
secretar general adjunct al Guvernului,
26.04. 2021

RAPORT DE MONITORIZARE CONSOLIDAT REFERITOR LA REALIZAREA PLANULUI DE ACŢIUNI PENTRU ANII 2018-2020 PRIVIND IMPLEMENTAREA STRATEGIEI NAŢIONALE ÎN DOMENIUL PROPRIETĂŢII INTELECTUALE PÂNĂ ÎN ANUL 2020

Chişinău, 2021

Raportul a fost elaborat în baza informaţiilor privind rezultatele executării activităţilor incluse în planul de acţiuni, prezentate de către autorităţile responsabile

CUPRINS

CUPRINS	**2**
GLOSARUL ABREVIERILOR	**3**
INTRODUCERE	**4**
I. Evaluarea gradului de realizare a Planului de acțiuni pentru anii 2018-2020 privind implementarea Strategiei naționale în domeniul proprietății intelectuale până în anul 2020. Raportarea acțiunilor cu gradul de implementare în proces de realizare și nerealizate, motivele neexecutării	**7**
II. Realizarea obiectivelor generale și specifice din Planul de acțiuni pentru anii 2018-2020 privind implementarea Strategiei naționale în domeniul proprietății intelectuale până în anul 2020	**11**
III. Principalii indicatori de monitorizare în realizarea Strategiei naționale în domeniul proprietății intelectuale până în anul 2020 (2018-2020)	**30**
IV. Analiza gradului de implementare a prevederilor Strategiei naționale în domeniul proprietății intelectuale până în anul 2020; *–Implementarea acțiunilor cu stadiul **în proces de realizare** din Planul de acțiuni pentru anii 2012-2014 la situația din anul 2020;* *–Implementarea acțiunilor cu stadiul **în proces de realizare** din Planul de acțiuni pentru anii 2015-2017 la situația din anul 2020*	**41**
V. Impactul și costurile aferente realizării Planului de acțiuni pentru anii 2018-2020 privind implementarea Strategiei naționale în domeniul proprietății intelectuale până în anul 2020	**45**
VI. Rezultatele majore atinse în perioada realizării Planului de acțiuni pentru anii 2018-2020 privind implementarea Strategiei naționale în domeniul proprietății intelectuale până în anul 2020. Concluzii	**48**

GLOSARUL ABREVIERILOR

AGEPI – Agenţia de Stat pentru Proprietatea Intelectuală
ABRM – Asociaţia Bibliotecarilor din Republica Moldova
AITT – Agenţia pentru Inovare şi Transfer Tehnologic
ANCD – Agenţia Naţională pentru Cercetare şi Dezvoltare
APCSP – Agenţia pentru Protecţia Consumatorilor şi Supravegherea Pieţei
AŞM – Academia de Ştiinţe a Moldovei
CCI – Camera de Comerţ şi Industrie a Republicii Moldova
CNPI – Comisia Naţională pentru Proprietatea Intelectuală
CSTSP – Comisia de Stat pentru Testarea Soiurilor de Plante
DO – Denumire de origine
DOP – Denumire de origine protejată
DPI – Drepturi de Proprietate Intelectuală
EIS „Infoinvent" – Expoziţia internaţională specializată „Infoinvent"
EUIPO – Oficiul Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală
HG – Hotărâre de Guvern
IG – Indicaţie geografică
IGP – Indicaţie geografică protejată
IMM – Întreprinderi Mici şi Mijlocii
INJ – Institutul Naţional al Justiţiei
MADRM – Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale şi Mediului
MAEIE – Ministerul Afacerilor Externe şi Integrării Europene
MAI – Ministerul Afacerilor Interne
MECC – Ministerul Educaţiei, Culturii şi Cercetării
MEI – Ministerul Economiei şi Infrastructurii
MJ – Ministerul Justiţiei
MOLDAC – Centrul Naţional de Acreditare din Republica Moldova
MSMPS – Ministerul Sănătăţii, Muncii şi Protecţiei Sociale
ODIMM – Organizaţia pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici şi Mijloci
OEAB – Organizaţia Eurasiatică de Brevete
OEB – Organizaţia Europeană de Brevete
OGC – Organizaţie de Gestiune Colectivă
OMC – Organizaţia Mondială a Comerţului
OMPI – Organizaţia Mondială a Proprietăţii Intelectuale
OPI – Obiect de Proprietate Intelectuală
OSIM – Oficiul de Stat pentru Invenţii şi Mărci
PCT – Tratatul de Cooperare în domeniul Brevetelor
PI – Proprietate Intelectuală
RM – Republica Moldova
SI – Sistem Informaţional
STG – Specialitate Tradiţională Garantată
SV – Serviciul Vamal
UE – Uniunea Europeană
UPOV – Uniunea Internaţională pentru Protecţia Soiurilor Noi de Plante
USM – Universitatea de Stat din Moldova
USMF „N. Testemiţanu" – Universitatea de Stat de Medicină şi Farmacie „N. Testemiţanu"
UTM – Universitatea Tehnică a Moldovei

INTRODUCERE

Strategia națională în domeniul proprietății intelectuale până în anul 2020 a fost aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 880/2012 (în continuare - *Strategie*) și prevede 3 etape de implementare: prima etapă în perioada 2012-2014, a doua – 2015-2017 și a treia – 2018-2020.

Strategia a fost elaborată de AGEPI cu suportul OMPI, cu participarea organelor administrației publice centrale, organelor abilitate cu funcții și responsabilități privind asigurarea respectării DPI, a mediului academic, a organizațiilor nonguvernamentale și a societății civile sub egida Comisiei Naționale pentru Proprietatea Intelectuală (organ consultativ pe lângă Guvern, constituit în scopul coordonării și asigurării interacțiunii ministerelor, a altor autorități administrative centrale, precum și a titularilor drepturilor de PI).

Etapa I, perioada anilor 2012-2014, s-a axat pe definitivarea mecanismelor de încurajare a activității inovaționale, perfecționarea infrastructurii sistemului de PI, elaborarea programelor de studii și introducerea graduală a disciplinelor de PI în instituțiile de învățământ, consolidarea capacităților instituționale ale instituțiilor cu atribuții și responsabilități în domeniul PI, consolidarea capacităților funcționale ale organizațiilor de gestiune colectivă, dezvoltarea sistemului de protecție a indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate, organizarea campaniilor de sensibilizare a publicului privind daunele fenomenelor de piraterie și contrafacere.

Etapa a II-a, perioada anilor 2015-2017 a fost axată pe implementarea mecanismelor și programelor elaborate în etapa precedentă, promovarea managementului PI, asigurarea capacității de inovare a instituțiilor de cercetare, a rolului PI în funcționarea IMM-urilor, valorificarea modalităților practice de înregistrare și protecție a IG și DO etc.

Etapa a III-a, perioada anilor 2018-2020 întrunește sarcinile ce țin de constituirea unei piețe mature a OPI, integrarea acestora în circuitul economic, crearea condițiilor de tranziție la calea inovațională a creșterii economice și de adoptare a valorilor societății bazate pe cunoaștere, elaborarea și implementarea unui mecanism eficient de gestiune colectivă a dreptului de autor și a drepturilor conexe.

Astfel, în perioada anilor 2012-2020 pentru fiecare etapă au fost elaborate și aprobate prin Hotărâri de Guvern 3 Planuri de acțiuni concrete pe termen mediu (3 ani), și anume:

- ***Planul de acțiuni pentru anii 2012-2014,*** aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 880/2012, cu **137 de acțiuni** incluse. În realizarea acestui Plan au fost antrenate și consolidate eforturile a 27 de autorități, instituții și organizații, inclusiv AGEPI;
- ***Planul de acțiuni pentru anii 2015-2017,*** aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 491/2015, cu **93 de acțiuni** incluse. La realizarea Planului au colaborat 31 de autorități, instituții și organizații;
- ***Planul de acțiuni pentru anii 2018-2020,*** aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 375/2018, cu **98 de acțiuni** incluse. La implementarea Planului au contribuit 22 de autorități, instituții și organizații, vizate în executarea acestui document de politici.

Planurile nominalizate supra sunt complexe și multifuncționale, conțin un număr amplu de acțiuni, care an de an s-au realizat și implementat în colaborare și parteneriat cu instituțiile și autoritățile vizate în aceste documente, toate realizările fiind descrise în Rapoartele de monitorizare consolidate pentru fiecare an în parte, precum și în cele cumulate (3 ani).

Pentru păstrarea structurii conceptuale și consecutivității realizării Planurilor de acțiuni nominalizate supra, obiectivele generale și specifice stabilite în Strategie sunt identice pentru fiecare etapă de implementare.

Structura conceptuală a Planurilor de acțiuni include **6 obiective generale,** detaliate în **14 obiective specifice,** care au fost implementate prin realizarea acțiunilor concrete.

Structura Planurilor de acțiuni este prezentată mai jos:

1. **Obiectivul general 1.** Încurajarea creării, protecției și utilizării strategice a proprietății intelectuale ca instrument-cheie în crearea condițiilor pentru tranziția la modelul inovațional al creșterii economice.

- **Obiectivul specific 1.1**. Sporirea rolului proprietăţii intelectuale şi al inovării în dezvoltarea ţării.
- **Obiectivul specific 1.2.** Sporirea capacităţilor de inovare ale instituţiilor de cercetare, ale centrelor universitare şi ale mediului de afaceri.
- **Obiectivul specific 1.3.** Extinderea rolului proprietăţii intelectuale în promovarea comerţului şi atragerea investiţiilor. Protecţia şi utilizarea adecvată a semnelor distinctive, de origine şi calitate, a designului industrial şi a specialităţilor tradiţionale garantate
- **Obiectivul specific 1.4.** Sporirea rolului dreptului de autor şi al drepturilor conexe în dezvoltarea culturii, industriilor culturale şi tehnologiilor informaţionale.
- **Obiectivul specific 1.5**. Modernizarea instrumentelor de valorificare şi promovare a proprietăţii intelectuale.
- **Obiectivul specific 1.6**. Încurajarea utilizării proprietăţii intelectuale de către întreprinderile mici şi mijlocii.

2. **Obiectivul general 2.** Perfecţionarea continuă a cadrului normativ naţional din domeniul proprietăţii intelectuale, inclusiv prin armonizarea lui cu legislaţia şi practica comunitară şi cu acordurile internaţionale la care Republica Moldova este parte.
- **Obiectivul specific 2.1.** Continuarea procesului de perfecţionare şi armonizare a legislaţiei în domeniul proprietăţii intelectuale.
- **Obiectivul specific 2.2.** Promovarea intereselor Republicii Moldova în procesul de elaborare a normelor de drept internaţional în domeniul proprietăţii intelectuale în cadrul organizaţiilor internaţionale şi regionale.

3. **Obiectivul general 3.** Dezvoltarea şi modernizarea Sistemului naţional de proprietate intelectuală, sporirea transparenţei şi coerenţei.

4. **Obiectivul general 4.** Consolidarea capacităţilor instituţionale ale organelor abilitate cu funcţii şi responsabilităţi privind protecţia şi asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală şi dezvoltarea unei infrastructuri eficiente de prevenire şi combatere a fenomenelor contrafacerii şi piraterii.
- **Obiectivul specific 4.1.** Coordonarea activităţilor diverselor autorităţi publice implicate în protecţia drepturilor de proprietate intelectuală prin intermediul unei conduceri strategice.
- **Obiectivul specific 4.2.** Consolidarea capacităţilor instituţionale ale organelor abilitate cu funcţii şi responsabilităţi privind protecţia juridică a proprietăţii intelectuale.
- **Obiectivul specific 4.3.** Consolidarea capacităţilor instituţionale ale organelor abilitate cu funcţii şi responsabilităţi privind asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală.

5. **Obiectivul general 5.** Promovarea şi dezvoltarea unei culturi înalte în materie de proprietate intelectuală, sensibilizarea şi conştientizarea publicului larg cu privire la rolul proprietăţii intelectuale şi sporirea interesului faţă de protecţia şi respectarea drepturilor de proprietate intelectuală.
- **Obiectivul specific 5.1.** Sporirea accesului la informaţiile şi cunoştinţele din domeniul proprietăţii intelectuale.
- **Obiectivul specific 5.2.** Instruirea şi educarea în domeniul proprietăţii intelectuale prin intermediul sistemului de învăţământ preuniversitar, universitar şi postuniversitar.
- **Obiectivul specific 5.3.** Creşterea gradului de conştientizare a importanţei drepturilor de proprietate intelectuală de către societate.

6. **Obiectivul general 6.** Dezvoltarea cooperării internaţionale, regionale şi bilaterale în domeniul PI şi integrarea Republicii Moldova în spaţiul intelectual internaţional şi european.

Procesul de monitorizare a implementării Strategiei şi realizării Planurilor de acţiuni s-a efectuat anual în baza rapoartelor de progres recepţionate de la autorităţile vizate în acest proces integru pe parcursul întregii perioade. Anual AGEPI elaborează Raportul de monitorizare consolidat, în baza informaţiilor privind rezultatele executării activităţilor incluse în Planul de acţiuni, prezentate de către autorităţile responsabile, iar la sfârşitul fiecărei etape de implementare a

Strategiei, AGEPI elaborează un raport consolidat în care sunt reflectate informațiile generalizate din rapoartele anuale pentru o perioadă de 3 ani.

Astfel, pe parcursul implementării Strategiei (2012-2020) au fost elaborate **9 rapoarte anuale consolidate și 3 rapoarte consolidate cumulate** (pentru o perioadă de 3 ani, pentru fiecare etapă în parte) cu contribuția **a 26** (în medie) de instituții/autorități **implicate în realizarea Strategiei.**

În scopul asigurării transparenței proceselor de implementare a Strategiei, aceste Rapoarte au fost transmise **spre aprobare** CNPI, după care au fost prezentate Guvernului și publicate pe pagina web a AGEPI.

Rolul determinant în implementarea Strategiei și în funcționarea sistemului de PI îi revine AGEPI, ca autoritate abilitată cu funcții și atribuții în domeniul protecției PI, ce asigură protecția juridică a PI pe teritoriul Republicii Moldova, elaborează și promovează soluții optime vizând politica de stat în domeniul protecției PI, perfecționează continuu legislația națională în domeniu, armonizând-o cu cea internațională, organizează și gestionează sistemul național de protecție a PI, acordă protecție juridică eficientă OPI în conformitate cu prevederile legislației naționale și internaționale, elaborează propuneri privind dezvoltarea sistemului de PI, reprezintă Republica Moldova în cadrul organizațiilor internaționale și interstatale.

Astfel, contribuția majoră și extrem de importantă a AGEPI în dezvoltarea, fortificarea și consolidarea unui sistem de PI, eficient și echitabil, la nivel național, se exprimă prin ponderea implicării AGEPI în realizarea activităților din Planurile de acțiuni. Ponderea regăsirii AGEPI în Planurile de acțiuni la rubricile „Autoritatea responsabilă" (ca executor sau coexecutor) sau „Partener" constituie:

1) **74%** (în 102 acțiuni din 137) în Planul de acțiuni pentru anii 2012-2014;
2) **91%** (în 85 de acțiuni din 93) în Planul de acțiuni pentru anii 2015-2017;
3) **88%** (în 86 de acțiuni din 98) în Planul de acțiuni pentru anii 2018-2020.

Aceste cifre denotă rolul plenar al implicării AGEPI în organizarea, consolidarea, gestionarea și asigurarea funcționării eficiente a sistemului național de PI.

Totodată, realizarea obiectivelor Strategiei în contextul unei activități eficiente de protecție a PI, ar fi imposibilă fără cooperarea și contribuția semnificativă a organelor autorităților publice centrale și instituțiilor ce fac parte din cadrul instituțional al sistemului național de PI, învestite direct sau implicit cu funcții și responsabilități privind crearea, protecția și valorificarea PI și asigurarea respectării DPI, precum: MECC, MADRM, MEI, MAEIE, AȘM, MSMPS, MAI, ANCD, CCI, SV, CSTSP, Consiliul Concurenței, CCA, INJ, ONVV (partener), Agenția de Investiții, ODIMM, Procuratura (partener), ABRM etc. Toate aceste instituții fac parte din autoritățile responsabile de asigurarea executării Planurilor de acțiuni. Colaborarea și interacțiunea eficientă a acestor autorități la nivel național, antrenate în realizarea Planurilor de acțiuni privind implementarea Strategiei, a condus la obținerea unor rezultate notabile în dezvoltarea unui sistem de PI echitabil și temeinic.

Prin urmare, Raportul de monitorizare consolidat referitor la realizarea *Planului de acțiuni pentru anii 2018-2020* privind implementarea Strategiei Naționale în domeniul proprietății intelectuale până în anul 2020 prezintă o sinteză a informațiilor din Rapoartele de monitorizare consolidate elaborate pentru fiecare an în parte – 2018, 2019, 2020.

I. EVALUAREA GRADULUI DE REALIZARE A PLANULUI DE ACȚIUNI PENTRU ANII 2018-2020 PRIVIND IMPLEMENTAREA STRATEGIEI NAȚIONALE ÎN DOMENIUL PROPRIETĂȚII INTELECTUALE PÂNĂ ÎN ANUL 2020. RAPORTAREA ACȚIUNILOR CU GRADUL DE IMPLEMENTARE ÎN PROCES DE REALIZARE ȘI NEREALIZATE, MOTIVELE NEEXECUTĂRII

Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale în domeniul proprietății intelectuale până în anul 2020 pentru anii 2018-2020 (în continuare – Plan de acțiuni) a fost aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 375/2018.

Planul de acțiuni a constituit etapa a III-a de implementare a Strategiei și a servit drept un instrument eficient pentru realizarea, monitorizarea și evaluarea permanentă a stadiului de îndeplinire a obiectivelor prevăzute în Strategie. Etapa a III-a se axează pe constituirea unei piețe mature a OPI, pe crearea condițiilor de tranziție la calea inovațională a creșterii economice și de adoptare a valorilor societății bazate pe cunoaștere, elaborarea și implementarea unui mecanism eficient de gestiune colectivă a dreptului de autor și drepturilor conexe, precum și multe alte sarcini majore.

Planul de acțiuni are menirea să asigure atingerea obiectivelor strategice și specifice propuse prin realizarea de către autoritățile responsabile a unor acțiuni bine stabilite și coordonate, constituind totodată o continuitate a planurilor precedente prin faptul menținerii structurii conceptuale. Acesta conține o informație detaliată cu referire la acțiunile necesare pentru realizarea obiectivelor, termenele de realizare a acestora, sursele de finanțare, autoritățile responsabile, rezultatele preconizate ale implementării, indicatorii de monitorizare etc.

Planul de acțiuni are drept scop dezvoltarea sistemului național de protecție a PI prin consolidarea cadrului juridic, instituțional și social favorabil pentru crearea, protecția și valorificarea deplină a potențialului PI, care contribuie la dezvoltarea unei economii competitive bazate pe cunoaștere și inovare, și propune o abordare complexă, multifuncțională și echilibrată a problemelor ce țin de domeniul PI.

La elaborarea Planului de acțiuni s-a ținut cont de documentele de politici ce au tangență cu PI, elaborate anterior și aprobate de Guvernul Republicii Moldova, precum: Strategia inovațională a Republicii Moldova *„Inovații pentru competitivitate"* pentru perioada 2013-2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 952/2013; Strategia de dezvoltare a sectorului IMM pentru anii 2012-2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 685/2012; Foaia de parcurs privind ameliorarea competitivității Republicii Moldova, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 4/2014 etc.

Totodată, s-au luat în considerare acțiunile preconizate pentru realizare din Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană în perioada 2017–2019, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1472/2016.

În scopul monitorizării realizării prevederilor Strategiei a fost asigurat și organizat un proces continuu de raportare prin schimb operativ de informație care a fost recepționată, cumulată și generalizată de către AGEPI, anual, de la toate ministerele și instituțiile vizate în Strategie.

Monitorizarea implementării și realizării Planului de acțiuni s-a efectuat în baza rapoartelor de progres anuale recepționate de la autoritățile vizate în procesul de implementare a Strategiei **(de la 23 de autorități și instituții,** inclusiv AGEPI**),** care în scopul atingerii obiectivelor stabilite și-au consolidat eforturile prin cooperare întru realizarea sarcinilor trasate de Planul de acțiuni.

Termenele de realizare stabilite în Planul de acțiuni diferă: unele au un caracter continuu și marja de extindere a termenelor este mai largă (anii 2018-2020 sau 2019-2020), altele au caracter permanent sau periodic (anuale), iar pentru o parte de acțiuni sunt prevăzute termene concrete.

Totodată, Planul de acțiuni include informații cu referire la denumirea acțiunii, costul acțiunii, sursele de finanțare, autoritatea responsabilă, parteneri, rezultatul implementării acțiunilor, precum și indicatorii de monitorizare. Structura Planului de acțiuni este descrisă în ***Introducere.***

Anul 2020 finalizează etapa a III-a de implementare a Strategiei, iar AGEPI ca instituție ce a elaborat Strategia și Planurile de implementare a acesteia a avut o implicare plenară în funcționarea și dezvoltarea sistemului național de PI.

În anul 2020, ca și în anii precedenți, a fost elaborat **Raportul de monitorizare consolidat pentru anul 2020** (în continuare - Raport). Baza legală a acestuia a constituit-o Hotărârea Guvernului nr. 375/2018 cu privire la aprobarea Planului de acțiuni pentru anii 2018-2020 privind implementarea Strategiei naționale în domeniul proprietății intelectuale până în anul 2020. Raportul a fost elaborat cu contribuția instituțiilor vizate în Planul de acțiuni, în baza rapoartelor de progres și reflectă cele mai importante rezultate, realizări ale activității complexe și multilaterale, precum și restanțe ale autorităților vizate în implementarea Strategiei.

Așadar, pe parcursul etapei a III-a de implementare a Strategiei, în cadrul monitorizării realizării ***Planului de acțiuni*** au fost elaborate 4 rapoarte de monitorizare consolidate: ***Raportul de monitorizare consolidat pentru anul 2018; Raportul de monitorizare consolidat pentru anul 2019; Raportul de monitorizare consolidat pentru anul 2020, precum și Raportul de monitorizare consolidat pentru anii 2018-2020.***

Amintim că prezentul Raport reprezintă o generalizare a rapoartelor de monitorizare consolidate, elaborate consecutiv pentru anii 2018, 2019, 2020 și este realizat în baza informațiilor prezentate de către autoritățile responsabile.

Rapoartele conțin informația cu privire la realizarea a 98 de acțiuni incluse în Planul de acțiuni. Gradul de realizare a acestora pe parcursul a 3 ani a fost evaluat în baza a 3 criterii: ***Acțiuni realizate, Acțiuni în proces de realizare*** și ***Acțiuni nerealizate.*** Generalizând datele din aceste 3 rapoarte, ținând cont de termenele de executare stabilite în Plan, precum și luând în considerare rapoartele de progres ale autorităților și instituțiilor participante la procesul de implementare a Strategiei, a fost calculată ponderea realizării acțiunilor din Planul de acțiuni, ceea ce reflectă nivelul sau gradul de implementare a Planului de acțiuni.

Estimând gradul de realizare a acțiunilor constatăm că din totalul de **98** de acțiuni incluse în Plan au fost realizate **89** de acțiuni, fiind stabilit gradul de realizare la **91%.** Evaluarea cantitativă a gradului de realizare a Planului de acțiuni, a avut ca bază indicatorii de monitorizare și denotă un rezultat foarte bun, demonstrând că a fost depășită cea mai mare parte din dificultățile și provocările apărute pe parcursul perioadei.

În Tabelul 1 este reflectată evaluarea gradului de realizare a acțiunilor conform termenelor indicate în Planul de acțiuni și criteriilor de evaluare.

Tabelul 1

Evaluarea gradului de realizare a acțiunilor din Planul de acțiuni

Nr.	Termenele de realizare a acțiunilor din Planul 2018-2020	Numărul acțiunilor conform Planului	Din ele		
			Realizate	În proces de realizare	Nerealizate
1.	**2018**	**9**	**5** *(în 2018: 1.1.4.; 2.1.3.; 5.2.5.;4.2.1.; 5.2.8.)*	**3** (*1.3.3.; 2.1.1.; 2.1.2*)	**1** (4.1.3. CCA)
2.	**2019**	**4**	**4** *(în 2019:1.1.2; 1.2.3; 4.2.1; 4.2.10)*		
3.	**2020**	**1**		**1** *(4.3.1.)*	
4.	**2018-2019**	**3**	**2** *(1.6.2; 5.3.3)*	**1** *(6.15.)*	
5.	**2018-2020**	**35**	**34** *(2.2.3. realizată în 2018)*	**1** (*1.1.1*)	
6.	**2019-2020**	**1**	**1** (*5.2.4*)		
7.	**Permanent**	**28**	**27**	**1** *(1.5.2)*	

Nr.	Termenele de realizare a acțiunilor din Planul 2018-2020	Numărul acțiunilor conform Planului	Din ele		
			Realizate	În proces de realizare	Nerealizate
8.	**Anual**	**17**	**16**		**1** (*5.1.7)*
	Total acțiuni	**98**	**89**	**7**	**2**
	Gradul de realizarea a acțiunilor, %	**100%**	**91%**	**7%**	**2%**

Cu referire la acțiunile cu statutul ***În proces de realizare*** **(7 acțiuni – 7% din totalul de 98)** este de menționat faptul că acestea urmează a fi executate pe parcursul anului 2021, după cum urmează:

1) ***1.1.1.*** *Promovarea și implementarea mecanismului de susținere a brevetării în străinătate a invențiilor și a soiurilor de plante create în Republica Moldova.* Însăși acțiunea a fost realizată prin crearea bazei legislative. Rezultatul așteptat al realizării acțiunii a fost atins. Promovarea pe dimensiunea PI s-a efectuat în cadrul tuturor evenimentelor organizate și la care s-a participat. Însă indicatorul de monitorizare este 0. Cereri în vederea obținerii finanțării pentru brevetarea în străinătate a invențiilor sau a soiurilor de plante create în RM de către solicitanții autohtoni, **nu** au fost depuse.

2) ***1.3.3.*** *Revizuirea mecanismului de control al produselor cu indicații geografice protejate și denumiri de origine protejate și al specialităților tradiționale garantate prin modificarea Hotărârii Guvernului nr.644 din 19 iulie 2010 „Cu privire la desemnarea autorităților competente abilitate cu atribuții și responsabilități referitoare la produsele cu denumiri de origine și indicații geografice și la specialitățile tradiționale garantate și a autorităților competente responsabile de controalele oficiale privind conformitatea acestor produse".* Revizuirea mecanismului de control va fi reluată după operarea modificărilor corespunzătoare în Legea privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate nr. 66/2008.

3) ***1.5.2.*** *Perfecționarea mecanismului de acumulare și distribuire a remunerației pentru valorificarea obiectelor dreptului de autor și drepturilor conexe*: Realizarea acțiunii respective are caracter permanent, la moment fiind inițiat procesul de elaborare a proiectului de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 139/2010, care se află în proces de ajustare, conform propunerilor și recomandărilor expertului din cadrul Proiectului UE.

4) ***2.1.1.*** *Perfecționarea continuă a legislației naționale în domeniul mărcilor prin modificarea și completarea Regulamentului privind procedura de depunere, examinare și înregistrare a mărcilor.* Procedura de modificare și completare a proiectului Hotărârii Guvernului pentru modificarea Regulamentului privind procedura de depunere, examinare și înregistrare a mărcilor **urmează a fi reluată**, proiectul **urmând a fi revăzut** în vederea excluderii normelor, care trebuie să fie reglementate primar în Legea nr. 38/2008 privind protecția mărcilor.

5) ***2.1.2.*** *Modificarea Legii nr.139/2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe în vederea transpunerii parțiale a Directivei 2014/26/UE din 26 februarie 2014 privind gestiunea colectivă a drepturilor de autor și a drepturilor conexe și acordarea de licențe multiteritoriale pentru drepturile asupra operelor muzicale pentru utilizare online pe piața internă.* Proiectul legii se află în proces de ajustare, conform propunerilor și recomandărilor expertului din cadrul Proiectului UE.

6) ***4.3.1.*** *Dezvoltarea în cadrul Serviciului Vamal a sistemului de depunere de către titularii de drepturi a cererilor în format electronic de intervenție a organului vamal.* Sistemul informațional a fost creat în cadrul proiectului UE de asistență tehnică *„Suport pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală în Republica Moldova"*, legiferat prin *Hotărârea*

Guvernului Republicii Moldova nr. 721/2020 cu privire la Platforma informațională în domeniul protecției drepturilor de proprietate intelectuală, la moment fiind la stadiul testării în SV, autoritate responsabilă de implementarea acestei acțiuni.

7) ***6.15.*** *Ratificarea Actului de la Geneva al Aranjamentului de la Lisabona privind protecția denumirilor de origine și înregistrarea internațională a acestora.* Acțiunea este planificată în Planul AGEPI pentru anul 2021. În contextul procesului de pregătire a ratificării Actului de către RM a fost elaborat proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.66/2008 care să asigure implementarea la nivel național a Actului de la Geneva al Aranjamentului de la Lisabona. Proiectul de lege a fost expediat în adresa OMPI pentru examinare și comentarii.

Neîncadrarea în termenele stabilite a fost condiționată de diverși factori interni și/sau externi, de motive obiective ce nu țin nemijlocit de activitatea instituției, enumerate în fiecare acțiune descrisă supra, precum aspectele procedurale ale coordonării, avizării și aprobării actelor normative, starea epidemiologică provocată de pandemia COVID-19 etc.

Prezentul raport include cele mai importante progrese și rezultate ale implementării Planului de acțiuni, dar și restanțele în implementarea prevederilor Planului de acțiuni. Cu privire la acțiunile **nerealizate** din Plan – sunt numai **2** din 98 de acțiuni. Acestea nu s-au executat din cauza unor motive obiective – lipsa resurselor financiare (acțiunea 4.1.3., responsabil CCA) și restricțiile impuse de starea epidemiologică provocată de pandemia COVID-19 (5.1.7.):

1) ***4.1.3.*** *Cooperarea și schimbul de informații între Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală și Consiliul Coordonator al Audiovizualului, precum și alte autorități interesate, în vederea creării unui sistem de identificare și monitorizare a titularilor de drepturi ai operelor audiovizuale difuzate de către radiodifuzori și distribuitori de servicii în baza contractelor de autor.* Acțiunea nu a fost realizată din motivul lipsei mijloacelor financiare în vederea creării sistemului nominalizat supra.

2) ***5.1.7.*** *Celebrarea Zilei Inventatorului și Raționalizatorului în cadrul instituțiilor și organizațiilor din republică; organizarea concursurilor republicane „Cel mai bun raționalizator" și „Cel mai tânăr raționalizator".* Acțiunea, în esența sa, nu a fost realizată din cauza restricțiilor impuse de pandemia COVID-19, însa au fost publicate și diseminate mesaje de promovare, informare, felicitare cu prilejul Zilei inventatorului și raționalizatorului pe pagina oficială și pe rețelele de socializare.

Etapa a III-a a implementării **Strategiei** s-a finalizat cu succes, fiind atins un nivel înalt al gradului de realizare a acțiunilor **(91%)** din Planul de acțiuni.

II. REALIZAREA OBIECTIVELOR GENERALE ŞI SPECIFICE DIN PLANUL DE ACȚIUNI PENTRU ANII 2018-2020 PRIVIND IMPLEMENTAREA STRATEGIEI NAȚIONALE ÎN DOMENIUL PROPRIETĂȚII INTELECTUALE PÂNĂ ÎN ANUL 2020

Prezentul capitol include o generalizare a Rapoartelor de monitorizare consolidate pentru anii 2018, 2019 şi 2020, conținând o detaliere privind executarea obiectivelor generale şi specifice stabilite în Strategie.

În scopul stabilirii gradului de realizare a fiecărui obiectiv general în parte (6 la număr) se utilizează aceleaşi criterii expuse supra: ***Acțiuni realizate, Acțiuni în proces de realizare*** şi ***Acțiuni nerealizate***.

În Tabelul 2 de mai jos este expusă informația cu referire la evaluarea gradului de realizare a fiecărui obiectiv general.

Tabelul 2

Gradul de realizare a acțiunilor planificate pentru perioada 2018-2020 conform obiectivelor generale ale Strategiei

Obiectivele generale ale Strategiei	Nr. total de acțiuni planificate/ ponderea în numărul total	Criteriile de evaluare	Nr. acțiuni	Gradul de realizare a obiectivelor generale (%)
1. Încurajarea creării, protecției şi utilizării strategice a proprietății intelectuale ca instrument-cheie în crearea condițiilor pentru tranziția la modelul inovațional al creşterii economice	26/ 27%	*Realizate*	23	88%
		În proces de realizare	3	12%
2. Perfecționarea continuă a cadrului normativ național din domeniul proprietății intelectuale, inclusiv prin armonizarea lui cu legislația şi practica comunitară şi cu acordurile internaționale la care Republica Moldova este parte.	6/ 6%	*Realizate*	4	67%
		În proces de realizare	2	33%
3. Dezvoltarea şi modernizarea sistemului național de PI, sporirea transparenței şi coerenței.	6/ 6%	*Realizate*	6	100%
4. Consolidarea capacităților instituționale ale organelor abilitate cu funcții şi responsabilități privind protecția şi asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală şi dezvoltarea unei infrastructuri eficiente de prevenire şi combatere a fenomenelor contrafacerii şi piraterii.	24/ 25%	*Realizate*	22	92%
		În proces de realizare	1	4%
		Nerealizate (4.1.3)	1	4%
5. Promovarea şi dezvoltarea unei culturi înalte în materie de proprietate intelectuală, sensibilizarea şi conştientizarea publicului larg cu privire la rolul proprietății intelectuale şi sporirea interesului față de protecția şi respectarea drepturilor de proprietate intelectuală	20/ 20%	*Realizate*	19	95%
		Nerealizate (5.1.7.)	1	5%
6. Dezvoltarea cooperării internaționale, regionale şi bilaterale în domeniul proprietăți intelectuale şi integrarea Republicii Moldova în spațiul intelectual internațional şi european.	16/ 16%	*Realizate*	15	94%
		În proces de realizare	1	6%
Total acțiuni	**98/ 100%**	***Realizate***	**89**	**91%**
		În proces de realizare	**7**	**7%**
		Nerealizate	**2**	**2%**

OBIECTIVUL GENERAL 1. Încurajarea creării, protecției și utilizării strategice a proprietății intelectuale ca instrument-cheie în crearea condițiilor pentru tranziția la modelul inovațional al creșterii economice, include 6 obiective specifice, care conțin 26 de acțiuni (a se vedea Tabelul 2, pag.11).

Total acțiuni: 26;

Numărul de acțiuni realizate: 23;

Numărul de acțiuni în proces de realizare: 3;

Gradul de realizare a acțiunilor: 88%.

Obiectivul specific 1.1. Sporirea rolului proprietății intelectuale și al inovării în dezvoltarea țării, include 4 acțiuni,** dintre care **3** au fost **realizate integral și una** este **în proces de realizare.

În vederea realizării acestui obiectiv la etapa anterioară a fost elaborat cadrul normativ privind susținerea brevetării în străinătate a invențiilor și a soiurilor de plante, mecanismul fiind aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.805/2016 (Regulamentul cu privire la susținerea brevetării în străinătate a invențiilor și a soiurilor de plante create în Republica Moldova).

Mecanismul susținerii brevetării în străinătate a fost promovat în cadrul tuturor evenimentelor organizate de AGEPI și instituțiile partenere, titularii de drepturi și solicitanții fiind informați cu privire la posibilitatea obținerii finanțării în cazul brevetării în străinătate a invențiilor și a soiurilor de plante. Însă, **nu** a fost executat indicatorul de monitorizare: nu s-a depus nici o solicitare în vederea obținerii finanțării pentru brevetarea în străinătate a invențiilor sau a soiurilor de plante create în Republica Moldova. Astfel, gradul de implementare a acțiunii **1.1.1**. *Promovarea și implementarea mecanismului de susținere a brevetării în străinătate a invențiilor și a soiurilor de plante create în Republica Moldova* către finalul anului 2020 este evaluat la stadiul *în proces de realizare.*

A fost perfecționat cadrul normativ în domeniile cercetare-dezvoltare, inovare și transfer tehnologic în vederea stimulării procesului de inovare și aprobată Legea cu privire la parcurile științifico-tehnologice și incubatoarele de inovare nr. 226/2018, în scopul creării premiselor necesare pentru stimularea implementării inovațiilor.

În cadrul implementării acestui obiectiv a fost organizată și desfășurată ediția a IV-a a *Conferinței inovaționale internaționale, axată pe rolul inovațiilor și al proprietății intelectuale pentru dezvoltarea economică,* în cooperare cu OMPI și cu suportul MECC, în perioada 20-21 noiembrie 2019, cu participarea a **120 de persoane**.

ANCD care a trecut prin procesul de reorganizare (anterior având denumirea de AITT), pe parcursul anilor 2018-2020 a obținut rezultate remarcabile la acțiunea **1.1.3.** *Elaborarea, testarea, brevetarea și implementarea în economia națională a noilor materiale, echipamente inginerești, tehnologii, soiuri de plante și rase de animale.*

Astfel, în perioada de bilanț (2018-2020) ANCD a raportat valorificarea a 22 de OPI (9 brevete de invenție; 13 soiuri de plante) de către diverși operatori economici în parteneriat cu Institutul de Matematică și Informatică; Gradina Botanică, UTM, USM etc. Au fost implementate și 19 proiecte de inovare și transfer tehnologic în economia națională, ale căror rezultate au fost materializate în noi materiale, echipamente inginerești, tehnologii, soiuri de plante și rase de animale.

Totodată, au fost implementate de către operatorii economici proiecte, precum *„Tehnologia inovațională de producere a placajului pentru mobilă"; „Sistem de cronometrare bazat pe etichete RFID – pentru competiții sportive"*; *„Linia de producere de capacitate sporită pentru fabricarea prafului din șrot de semințe de struguri"; „Tehnologiile inovaționale în valorificarea integrală a fructului de cătină albă"; „Serele fotovoltaice - soluția pentru recolte ieftine"* (2019).

AȘM a raportat pentru anul 2019 obținerea a circa 100 de brevete de invenție și brevete pentru soiuri de plante, care au ca obiect noi soiuri, hibrizi, forme parentale, clone de plante agricole, rase, crosuri, linii, hibrizi de animale domestice, metode, procedee, secvențe tehnologice și tehnologii de cultivare a plantelor, de protecție a solului și a mediului ambiant. În același an circa

60 de brevete de invenție au fost implementate sau se află în procesul de implementare în economia națională.

Obiectivul specific 1.2. Sporirea capacităților de inovare ale instituțiilor de cercetare, ale centrelor universitare și ale mediului de afaceri, include 4 acțiuni, cu gradul de implementare 100%.

Principalii generatori ai inovațiilor și cunoștințelor în țara noastră sunt instituțiile de cercetare academice și de ramură, centrele universitare cu profil tehnic, în domeniul științelor naturii, mediul de afaceri, inventatorii și oamenii de creație artistică și tehnică.

În scopul atingerii acestui obiectiv în cadrul Planului de acțiuni au fost antrenate așa autorități ca MECC, MADRM, AGEPI, SV, AȘM, instituțiile de învățământ superior, **fiind implementate toate** acțiunile preconizate (**4 acțiuni**). Astfel, în scopul creării condițiilor propice pentru realizarea cercetărilor științifice în instituțiile de învățământ superior activează centre de cercetare științifice în cadrul cărora își desfășoară activitatea laboratoare științifice performante dotate cu echipament modern. În fiecare an sunt inaugurate noi laboratoare/centre de cercetare performante, iar cele existente sunt modernizate și dotate cu utilaje performante pentru a crea condiții și a dezvolta capacitățile de inovare.

O contribuție importantă la sporirea vizibilității realizărilor inovaționale autohtone și a rolului acestora în îmbunătățirea vieții cetățenilor, o prezintă paginile web oficiale ale instituțiilor de învățământ superior, prin intermediul cărora se promovează inovațiile, contabilizarea acestora fiind destul de dificilă, după părerea MECC.

În vederea valorificării potențialului intelectual și atragerii investițiilor pentru implementarea inovațiilor, creării unei platforme de comunicare și promovare a realizărilor științifice și inovaționale o dată la 2 ani se organizează și se desfășoară expoziția internațională specializată în domeniul PI, creativității și inovării „INFOINVENT". Pe parcursul perioadei de raportare a avut loc ediția a XVI-a a acestei expoziții, în perioada 20-23 noiembrie 2019, la „Moldexpo" S.A., fiind organizată de AGEPI, în parteneriat cu MECC și ANCD. La expoziție au participat aproximativ 80 de instituții și întreprinderi, tineri creatori și inventatori din circa 10 țări, care au prezentat la standurile expoziționale peste 450 de invenții, produse/servicii inovative și creative. Au fost acordate următoarele distincții: medalii de aur – 140, medalii de argint – 80 și medalii de bronz – 80.

Cu referire la *informarea solicitanților/ titularilor OPI din Republica Moldova privind modalitățile de protecție internațională a acestora* menționăm că din 2 decembrie 2019, RM este parte a programului OMPI e-PCT. Astfel, AGEPI, în calitate de oficiu receptor pentru cererile internaționale de brevet de invenție depuse prin sistemul PCT, acceptă depunerea electronică a cererilor PCT. Solicitanții și titularii beneficiază de un instrument foarte util în vederea economisirii hârtiei, timpului, cheltuielilor poștale, precum și eliminarea riscului de întârziere a documentelor depuse. În afară de aceasta, *solicitanții/ titularii* sunt informați despre beneficiile acestui instrument în cadrul diverselor seminare, webinare, ședințe, consultări etc.

Obiectivul specific 1.3. Extinderea rolului proprietății intelectuale în promovarea comerțului și atragerea investițiilor. Protecția și utilizarea adecvată a semnelor distinctive, de origine și calitate, a designului industrial și a specialităților tradiționale garantate, include **5 acțiuni** dintre care **4** au fost ***realizate*** și **una** este ***în proces de realizare.*** În executarea acestui obiectiv au fost atrase următoarele autorități: Agenția de Investiții; MADRM; MECC, MAEIE; AGEPI, ONVV.

O importanță majoră în realizarea acestui obiectiv o are asigurarea competitivității produselor moldovenești prin promovarea imaginii acestora, atât în țară, cât și peste hotare.

Pe parcursul anilor 2018-2020 Agenția de Investiții a acordat asistență agenților economici în vederea participării acestora la acțiunile promoționale externe. Anual se desfășoară cel mai important eveniment economic al țării cu vizibilitate internațională „Moldova Business Week". În anul 2020 evenimentul a avut o cifră record de participanți străini (840 de reprezentanți din 70 de țări) datorită conceptului hibrid al evenimentului. Această cifră reprezintă o creștere de 4 ori

comparativ cu anul **trecut și de 35 de ori față de anul 2018**. În perioada de referință Agenția de Investiții a organizat și a participat la 47 de evenimente naționale și internaționale având ca scop atragerea investițiilor și promovarea imaginii Republicii Moldova.

Cea mai activă instituție în sensul realizării acestui obiectiv este ONVV, care pe parcursul anilor 2018-2020 a organizat și participat la circa 110 evenimente naționale și internaționale: expoziții, campanii, evenimente de instruire, diverse ateliere și degustări, a creat contente de promovare ce includ ***Broșura Prowein*** în limba engleză, ***Catalogul Vinurilor de Aur 2019, Ghidul oenoturistic*** în limbile română, rusă și engleză.

MAEIE este un facilitator al promovării exportului de produse moldovenești, inclusiv cele cu IGP, DOP și înregistrate în calitate de STG în Republica Moldova. Această autoritate an de an a acordat suportul informațional misiunilor diplomatice peste hotare în vederea organizării evenimentelor comerciale, târgurilor și expozițiilor de produse moldovenești cu mărci protejate, cum ar fi vinuri, divinuri și vinuri spumante, a promovat produsele raftului ecologic „Eco-Moldova", din care fac parte vinurile cu mărci protejate Cricova, Purcari, Ialoveni, precum și alte produse moldovenești, cum ar fi ceaiurile, fructele uscate, nucile, produsele cosmetice „Viorica" etc.

AGEPI în colaborare cu MADRM, ONVV, Agenția de Investiții continuă să promoveze la nivel național și internațional produsele și serviciile autohtone, în special mărcile și IG. În 2018 AGEPI cu suportul Proiectului UE *„Suport pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală în Republica Moldova"* a lansat campania de promovare *„Autentic Moldovenesc"*. În același an în cadrul Adunării Generale a statelor membre ale OMPI, or. Geneva, Elveția, AGEPI a participat cu un stand expozițional cu genericul *„MOLDOVA – designing lifestyle"*.

În vederea identificării potențialelor produse ce pot fi comercializate sub o indicație geografică sau denumire de origine ori în calitate de specialități tradiționale garantate au fost realizate o serie de acțiuni, dintre care urmează a fi menționate următoarele:

- în cadrul proiectului *„Suport pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală"* în Republica Moldova (EuropeAid/137467/DH/SER/MD), au fost:

a) identificate 67 de produse tradiționale cu potențial de a fi valorificate prin IG;

b) elaborate/coordonate și înaintate spre omologare 7 caiete de sarcini pentru 7 IG/DO;

c) elaborată harta produselor tradiționale cu potențial de a fi valorificate prin IG și a produselor care beneficiază de protecție prin IG care a fost lansată în sem. I al anului 2019.

Totodată, la data de 31.12.2020, pe teritoriul RM erau protejate în baza înregistrării pe cale națională – 13 DO și 11 IG, dintre acestea 5 DO și 10 IG sunt autohtone.

Acțiunea 1.3.3. *Revizuirea mecanismului de control al produselor cu indicații geografice protejate și denumiri de origine protejate și al specialităților tradiționale garantate prin modificarea Hotărârii Guvernului nr.644 din 19 iulie 2010 „Cu privire la desemnarea autorităților competente abilitate cu atribuții și responsabilități referitoare la produsele cu denumiri de origine și indicații geografice și la specialitățile tradiționale garantate și a autorităților competente responsabile de controalele oficiale privind conformitatea acestor produse"*, al cărei grad de implementare este *în proces de realizare*, chiar dacă termenul de realizare a acesteia a fost *semestrul II, 2018.* Urmare revizuirii cadrului normativ s-a depistat *că* promovarea modificărilor la HG nr.644 din 19 iulie 2010 necesită operarea unor modificări în Legea specială privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate nr. 66/2008. În context, promovarea modificărilor Hotărârii de Guvern a fost suspendată. În acest scop, în semestrul II al anului 2020 a fost creat un grup de lucru cu participarea MADRM, AGEPI, MOLDAC, ONVV etc., care urmează să propună modificări la cadrul regulator intern pentru asigurarea protecției indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate.

AGEPI a elaborat și implementat ghiduri ce țin de identificarea potențialelor produse cu IG, DO și STG, procedura de examinare a cererilor de înregistrare etc., publicații în domeniul protecției și controlului IG, așa cum ar fi: *Studiul privind identificarea produselor, băuturilor, bucatelor și obiectelor de meșteșugărit pasibile înregistrării în calitate de Indicații Geografice, Denumiri de*

Origine și Specialități Tradiționale Garantate în Republica Moldova și *„Recomandări pentru îmbunătățirea sistemului de Indicații Geografice din Republica Moldova.* Toate acestea sunt descrise în publicațiile ce au fost elaborate în cadrul proiectului UE de asistență tehnică *„Suport pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală în Republica Moldova"* și pot fi accesate la link-urile *http://agepi.gov.md/en/content/publications;* http://agepi.gov.md/ro/content/publica%C8%9Bii.

Privitor la *promovarea sistemului național de protecție a indicațiilor geografice și a denumirilor de origine, inclusiv prin plasarea pe paginile web a informațiilor utile* fiecare autoritate (MADRM, MECC, AGEPI, ONVV) asigură informațional beneficiarii sistemului de protecție a IG, DO și STG prin actualizarea continuă a informațiilor pe paginile web.

Obiectivul specific 1.4. Sporirea rolului dreptului de autor și al drepturilor conexe în dezvoltarea culturii, industriilor culturale și tehnologiilor informaționale, include 4 acțiuni, care au fost implementate integral. Executarea obiectivului dat ține totalmente de AGEPI.

În perioada de referință, promovarea dialogului și a cooperării dintre organizațiile de gestiune colectivă și AGEPI, au reprezentat obiective și priorități ce derivă din documentele de politici ale autorității, iar realizarea acestora contribuie la consolidarea sistemului de gestiune colectivă în temeiul principiilor de transparență, responsabilitate și bună guvernare, precum și respectării drepturilor tuturor părților implicate în gestiunea colectivă a drepturilor patrimoniale de autor și/sau conexe.

În vederea promovării unei colaborări fructuoase permanente între AGEPI și OGC, eficientizării activității OGC-urilor, precum și în vederea dezbaterii problemelor din domeniul gestiunii colective a drepturilor patrimoniale de autor și conexe, AGEPI a acordat asistența necesară organizațiilor de gestiune colectivă în cadrul a mai multor acțiuni, fiind organizate întrevederi/reuniuni/ședințe comune de lucru/seminare cu reprezentanții OGC din Republica Moldova, cu titularii drepturilor de autor și conexe, cu reprezentanții agenților economici (Asociația Patronală, Camera de Comerț Americană din Moldova și Asociația Națională a Companiilor din Domeniul TIC), fiind supus discuțiilor inclusiv subiectul privind importanța și necesitatea existenței și actualizării permanente a bazelor de date, crearea și actualizarea informațiilor de pe propriile pagini web, astfel încât autorii/titularii de drepturi, dar și utilizatorii și, în general, societatea să aibă acces la domeniile de gestiune ale fiecărei organizații de gestiune colectivă și categoriile de titulari de drepturi pe care îi reprezintă, la statutul, regulamentul de repartizare a remunerațiilor, precum și alte regulamente interne, la rapoartele anuale de transparență, la lista membrilor și repertoriu, la organele de conducere, programul de lucru și alte date necesare informării membrilor.

În scopul consolidării cunoștințelor în domeniul dreptului de autor și realizării unui schimb de experiență și bune practici europene dintre diferite instituții cu responsabilități în domeniul formării și dezvoltării relațiilor de cooperare între OGC și utilizatori, la 12.06.2018, AGEPI, în cooperare cu Proiectul UE de asistență tehnică *"Suport pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală în Republica Moldova"*, a organizat seminarul național *„Cooperarea între titularii de drepturi, organizațiile de gestiune colectivă și utilizatori: Experiența și practica Uniunii Europene și a Republicii Moldova"*, la care au participat reprezentanți ai autorităților publice, organizațiilor de gestiune a drepturilor de autor și drepturilor conexe, titulari de drepturi și utilizatori ai sistemului.

În scopul monitorizării activității OGC-urilor și a verificării modului de respectare de către acestea a prevederilor legale din domeniul dreptului de autor și a drepturilor conexe, în temeiul art. 4 alin. (1) lit. h) și art. 51 din Legea nr. 139/2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe, art. 7 alin. (2) lit. h) și s) din Legea nr. 114/2014 cu privire la Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală, AGEPI a efectuat controale ale activității OGC-urilor. În cadrul controalelor au fost identificate neconformități și înaintate recomandări, implementarea cărora va aduce activitatea OGC-urilor în concordanță cu legislația în vigoare: privind evidența repertoriului gestionat (instituirea și ținerea registrelor de evidență a titularilor de drepturi și a repertoriului gestionat);

privind crearea unei noi posibilități tehnice (on-line) pentru membrii OGC-urilor de a-și declara repertoriul etc.

Totodată, AGEPI a continuat colaborarea cu organele de drept, fiind înaintate sesizări/plângeri în adresa Centrului Național Anticorupție, Procurorului general interimar al RM și procurorului-șef al Procuraturii mun. Chișinău, în vederea stabilirii caracterului infracțional al acțiunilor organelor de conducere ale organizațiilor de gestiune colectivă avizate din Republica Moldova, precum și implicării organelor de drept prin întreprinderea tuturor măsurilor legale necesare în scopul aprecierii legalității activității organizațiilor de gestiune colectivă și, ulterior, atragerii la răspundere a persoanelor culpabile.

De asemenea, în perioada de referință, în scopul creșterii gradului de cultură și cunoaștere a dreptului de autor și a drepturilor conexe, educării utilizatorilor privind respectarea dreptului de autor și drepturilor conexe, se promovează permanent cunoștințele în acest domeniu. Astfel, AGEPI, MECC în parteneriat cu ABRM și bibliotecile au organizat și participat la seminare, traininguri, mese rotunde, concursuri, conferințe, inclusiv on-line, pe domeniul dreptului de autor cu participarea bibliotecarilor (353 de persoane).

Obiectivul specific 1.5. Modernizarea instrumentelor de valorificare și promovare a proprietății intelectuale, include 4 acțiuni, dintre care **3** sunt ***realizate*** integral și **una** este ***în proces de realizare***. Implementarea Acțiunilor se realizează de către AGEPI, ANCD, MECC și AȘM.

Instrumentele de promovare și valorificare a PI se află într-un proces de modernizare continuă, utilizându-se diferite metode.

Mecanismul monitorizării pieței PI în Republica Moldova, constituie unul dintre instrumentele importante în valorificarea și promovarea proprietății intelectuale. Un important indice al integrării PI în circuitul economic în condițiile economiei de piață sunt indicatorii pieței OPI. Astfel, AGEPI elaborează anual rapoarte de monitorizare a pieței obiectelor proprietății industriale și le plasează pe pagina web a AGEPI la adresa electronică: http://agepi.gov.md/ro/transparency/programmes. Rapoartele reflectă principalele tendințe ale evoluției pieței proprietății industriale, iar informațiile conținute în acestea pot servi la elaborarea unor studii și analize ce țin de domeniul proprietății industriale. În perioada de referință au fost elaborate 3 *Rapoarte de monitorizare a pieței OPI* (pentru anii 2017, 2018, 2019).

Cu referire la *perfecționarea mecanismului de acumulare și distribuire a remunerației pentru valorificarea obiectelor dreptului de autor și drepturilor conexe*: la nivel de cadru normativ în scopul perfecționării mecanismului de acumulare și distribuire a remunerației pentru valorificarea obiectelor dreptului de autor și drepturilor conexe a fost elaborat proiectul legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative prin care au fost propuse amendamente la Legea nr. 139/2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe și Legea nr. 114/2014 cu privire la Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală. Proiectul de act normativ menționat a fost promovat de către AGEPI, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 671/2018 și prezentat Parlamentului. Însă reieșind din faptul că proiectul nu a fost examinat în Parlament în decursul legislaturii în care a fost înregistrat (fiind exclus din procedura legislativă, în temeiul Dispoziției DDP/C-1 nr. 3 din 20.06.2019 de către Președintele Parlamentului), acesta a fost supus unei reexaminări și a fost definitivat în corespundere cu propunerile utilizatorilor, reprezentanților organizațiilor de gestiune colectivă, dar și ale tuturor părților interesate.

La 11.09.2020, pe pagina web a AGEPI a fost plasat anunțul privind inițierea procesului de elaborare a proiectului de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, prin care urmează a fi operate modificări în Legea nr. 139/2010.

Urmare finalizării misiunii de evaluare amplă a prevederilor în vigoare ale Legii nr. 139/2010, precum și a proiectului de modificare a Legii nr. 139/2010, în cadrul proiectului Uniunii Europene „Suport pentru dialogul structurat în domeniul politicilor, coordonarea punerii în aplicare a Acordului de Asociere și îmbunătățirea procesului de aproximare legală", AGEPI va înainta propunerile consolidate de modificare a Legii nr. 139/2010 și le va supune consultărilor publice, cu

implicarea tuturor părților interesate, potrivit Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional. Acțiunea a fost transferată pentru anul 2021.

Totodată, urmare acțiunilor AGEPI (efectuarea controlului anual al activității OGC-urilor, atenționarea OGC-urilor în privința neregulilor constatate și înaintarea recomandărilor de îmbunătățire a activității pe de o parte, iar pe de altă parte implicarea și consolidarea eforturilor OGC-urilor inclusiv prin implementarea recomandărilor înaintate, dar și acțiunile întreprinse de OGC-uri (licențe eliberate utilizatorilor în anul 2017 – 2060 de licențe valabile; în anul 2018 – 1510 licențe valabile; în anul 2019 – 1780 de licențe valabile), remunerația acumulată și distribuită a crescut considerabil (în anul 2016: s-au acumulat – 4 884 633,08 lei și s-au distribuit – 1 884 520,53 lei; în anul 2017: s-au acumulat – 10 031 181,50 lei, s-au distribuit – 2 398 737,60 lei; în anul 2018: s-au acumulat 12 926 331,86 lei, s-au distribuit – 7 322 631,58 lei. În anul 2019: s-au acumulat 18 019 895,94 lei, suma plătită titularilor constituind 10 751 873,58 lei). Indicii pentru anul 2020 urmează a fi stabiliți în cadrul controlului anual al activității OGC-urilor care va fi demarat pe parcursul anului 2021.

Informația cu referire la activitatea de colectare, repartizare și plată, licențele eliberate utilizatorilor și alte informații cu privire la activitatea OGC-urilor și transparența activității desfășurate sunt reflectate în actele de control care sunt plasate pe site-ul AGEPI www.agepi.gov.md, la secțiunea „Gestiunea colectivă" http://agepi.gov.md/ro/copyright/OGC/.

Promovarea invențiilor autohtone brevetate și a rezultatelor științifice din sfera științei și inovării și învățământului superior din republică în cadrul saloanelor internaționale de invenții, produse și tehnologii noi, expozițiilor naționale și internaționale cu obținerea distincțiilor de valoare de către inventatori și eventuala atragere a investițiilor pentru implementarea acestora, constituie de asemenea, un instrument important de valorificare a PI. Determinarea numărului de invenții promovate constituie un exercițiu complicat la moment, dat fiind faptul că datele prezentate de autorități sunt incomplete și nu există posibilitatea de a le cumula.

Obiectivul specific 1.6. Încurajarea utilizării proprietății intelectuale de către întreprinderile mici și mijlocii, include **5** acțiuni **realizate integral**, cu participare AGEPI; ODIMM, ANCD, MADRM.

În scopul familiarizării IMM-urilor cu modalitățile optime de valorificare a potențialului intelectual și sporirii capacităților IMM-urilor pe acest segment, AGEPI prestează serviciul de prediagnoză a PI gratuit. Pe parcursul anilor 2018-2020 au fost prestate asemenea servicii cu elaborarea rapoartelor pentru 28 de IMM-uri.

O serie de progrese în procesul realizării acestui obiectiv au fost înregistrate la instruirea reprezentanților IMM-urilor, în perioada 2018-2020 fiind organizate de către AGEPI și ODMM 47 de evenimente adresate acestora (seminare, concursuri, ateliere de lucru, mese rotunde, webinare), cu instruirea a 2775 persoane.

În perioada de referință ANCD și AGEPI au participat la implementarea următoarelor proiecte ale UE de asistență tehnică, în cadrul cărora au fost desfășurate 22 de activități, inclusiv de informare și instruire destinate IMM-urilor:

- VIP4SME *„Valoarea PI pentru IMM"*, din cadrul Programului *Orizont 2020*;
- *„Suport pentru asigurarea respectării DPI în Republica Moldova";*
- *„KnowING IPR"* din cadrul Programului Transfrontalier din regiunea Dunării.

Un instrument de valorificare și promovare a PI constituie crearea grupurilor de producători agricoli în regiunile rurale, inclusiv a celor specializate pe producerea produselor cu IG, DO și a STG. Astfel, până la sfârșitul anului 2020 au fost create și înregistrate de către MADRM **64 de grupuri** de producători agricoli și susținuți tinerii producători agricoli prin acordarea subvențiilor în avans pentru proiectele start-up din Fondul național de dezvoltare a agriculturi și mediului rural, fiind finanțate 47 de afaceri agricole.

OBIECTIVUL GENERAL 2. Perfecționarea continuă a cadrului normativ din domeniul proprietății intelectuale, inclusiv prin armonizarea lui cu legislația Uniunii Europene și implementarea tratatelor internaționale în materie la care Republica Moldova este parte

Obiectivul general 2 include 2 obiective specifice și 6 acțiuni privind implementarea obiectivelor specifice (A se vedea Tabelul 2, pag.11).

Total acțiuni: 6;

Numărul de acțiuni realizate: 4;

Numărul de acțiuni în proces de realizare: 2;

Gradul de realizare a acțiunilor: 67%.

Obiectivul specific 2.1. Continuarea procesului de perfecționare și armonizare a legislației în domeniul proprietății intelectuale, include **3 acțiuni,** dintre care **2** sunt ***în proces de realizare*** și **una** este ***realizată*** integral în anul 2018.

Procesul de perfecționare și armonizare a legislației în domeniul PI este unul continuu de la înființarea AGEPI. Prezența PI în toate domeniile economiei, științei și culturii determină un interes tot mai mare din partea solicitanților pentru obținerea protecției juridice corespunzătoare a OPI, dar și din partea AGEPI pentru asigurarea unui nivel înalt de protecție, atât în spiritul rigorilor și standardelor internaționale, cât și al tendințelor de dezvoltare continuă a domeniilor din care face parte.

Astfel, Acțiunea 2.1.1. *Perfecționarea continuă a legislației naționale în domeniul mărcilor prin modificarea și completarea Regulamentului privind procedura de depunere, examinare și înregistrare a mărcilor* este ***în proces de realizare*** *(vezi explicația în Raportul pentru anul 2020, pag. 28)* și este inclusă în Planul de activitate al AGEPI pentru anul 2021, acțiunea 2.1.2, cu indicatorul de monitorizare *proiect definitivat și prezentat Guvernului spre aprobare.*

Acțiunea 2.1.2. *Modificarea Legii nr.139 din 2 iulie 2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe în vederea transpunerii parțiale a Directivei 2014/26/UE din 26 februarie 2014 privind gestiunea colectivă a drepturilor de autor și a drepturilor conexe și acordarea de licențe multiteritoriale pentru drepturile asupra operelor muzicale pentru utilizare online pe piața internă* este ***în proces de realizare*** (vezi explicația în Raportul pentru anul 2020, pag. 29) și este inclusă în Planul de activitate al AGEPI pentru anul 2021, acțiunea 2.1.8, cu indicatorul de monitorizare *proiect definitivat și prezentat Guvernului spre aprobare.*

Acțiunea 2.1.3. *Elaborarea proiectului Hotărârii Guvernului privind aprobarea Codului de etică și conduită a mandatarilor autorizați în proprietatea intelectuală din Republica* Moldova a fost **realizată** în anul 2018, prin aprobarea Hotărârii Guvernului nr. 714/2018 în scopul eficientizării activității profesionale a mandatarilor autorizați în PI.

În prezent, DPI constituie valoroase instrumente juridice, iar protecția acestora reprezintă o componentă vitală a activităților comerciale prin însuși faptul că acestea fortifică esențial poziția agenților economici pe piață, garantează beneficii echitabile pentru cei care creează și inovează, precum și generează premise pentru atragerea investițiilor în cercetare și inovare.

Obiectivul specific 2.2. ***Promovarea intereselor Republicii Moldova în procesul de elaborare a normelor de drept internațional în domeniul proprietății intelectuale în cadrul organizațiilor internaționale și regionale,*** include 3 acțiuni care au fost **realizate** integral.

Pe parcursul anilor 2018-2020 AGEPI și MAEIE prin suportul acordat, au asigurat reprezentarea intereselor RM în cadrul sesiunilor, Comitetelor permanente, Grupurilor de lucru, rundelor de reuniuni anuale ale statelor membre ale OMPI, participând la 34 de evenimente, inclusiv on-line, care au avut loc la Geneva, Elveția, implicându-se activ în dezbaterea subiectelor de actualitate și promovând prioritățile naționale în domeniul consolidării sistemului național de protecție și asigurare a respectării DPI.

Totodată, AGEPI a asigurat cooperarea cu UE în cadrul Subcomitetului pentru indicații geografice, instituit prin Acordul de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și UE și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, semnat la Bruxelles la 27 iunie 2014 (Acordul de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană). MAEIE a asigurat monitorizarea implementării prevederilor domeniului Indicațiilor Geografice din Acordul de Asociere RM – UE, precum și a aplicării corespunzătoare a acestui acord în partea ce ține de respectarea drepturilor de PI.

În perioada de referință au avut loc cea de a 4-a, a 5-a și a 6-a reuniune a Subcomitetului UE-RM pentru IG, unde au fost prezentate evoluțiile recente în domeniul IG în RM și UE, inclusiv a fost realizat un schimb de opinii referitoare la IG ale ambelor părți, protejate în RM și UE. În scopul acordării protecției în UE au fost expediate comentarii referitoare la IGP „Zăbriceni" și DOP „Brînză de Popeasca" și notificate (prin scrisoarea AGEPI nr. 451 din 28.02.2020) noile IG ale RM cu solicitarea pentru protecție în UE pentru: DOP „Agriș de Marinici", IGP „Prune deosebite de Lalova"; DOP „Brânză de Măgura"; IGP „Miere din Codrii Moldovei"; IGP „Pistil de Valea Răutului".

Decretul privind inițierea negocierilor și aprobarea semnării Deciziilor Comitetului de Asociere RM – UE reunit în configurația comerț cu privire la actualizarea Anexelor XXVIII-A, XXVIII-B, XXVIII-D, precum și Deciziei Subcomitetului vamal RM – UE cu privire la actualizarea Anexei XXVI și a Deciziei Subcomitetului pentru indicații geografice privind modificarea Anexelor XXX-C și XXX-D la Acordul de Asociere între RM și UE, a fost semnat cu nr. 709-VIII din data de 07.08.2018 și publicat în Monitorul Oficial nr.150-155/296 din 07.05.2018.

OBIECTIVUL GENERAL 3. Dezvoltarea și modernizarea sistemului național de proprietate intelectuală, sporirea transparenței și coerenței sale. Obiectivul general 3 include 6 acțiuni (A se vedea Tabelul 2, pag.11).

Total acțiuni: 6;

Numărul de acțiuni realizate: 6;

Gradul de realizare a acțiunilor: 100%.

Sistemul național de PI existent este unul complex din punct de vedere instituțional și funcțional și se bazează pe un fundament legislativ solid și integrat în sistemul internațional. Eficientizarea funcționării acestuia a fost atinsă prin sporirea gradului de protecție a OPI, sporirea nivelului de cooperare între instituții, dezvoltarea și promovarea sistemului național de protecție a IG, DO, STG, crearea unui sistem informațional coerent pentru asigurarea schimburilor de date privind protecția și respectarea DPI între autoritățile abilitate cu responsabilități în domeniu, dezvoltarea profesională a cadrelor din domeniu, preluarea și aplicarea celor mai bune practici europene și internaționale de protecție a OPI și asigurarea respectării DPI la nivel internațional, acordarea asistenței în vederea perfecționării activității corpului de mandatari autorizați și a evaluatorilor în domeniul PI, asigurarea transparenței în domeniul protecției PI prin furnizarea informațiilor privind OPI publicate în bazele de date publice, elaborarea rapoartelor statistice dinamice și în activitatea organizațiilor de gestiune colectivă.

Astfel, la dezvoltarea și modernizarea sistemului național de PI au contribuit AGEPI, MADRM, MEI, SV, Procuratura, Inspectoratul General al Poliției din cadrul MAI, Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești din cadrul Ministerului Justiției, APCSP etc. Astfel, în anul 2018 aceste autorități, în cadrul Proiectului UE *„Suport pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală în Republica Moldova"* au realizat o serie de acțiuni menite să consolideze capacitățile instituționale ale instituțiilor abilitate cu dreptul de control privind respectarea pe piață a drepturilor asupra IG. Au fost organizate o serie de seminare de instruire (8 seminare) cu participarea a 159 de persoane. Au fost elaborate Recomandări pentru îmbunătățirea sistemului de IG din RM. Pentru identificarea potențialelor produse ce pot fi promovate sub IGP, DOP sau recunoscute în calitate de STG în RM a fost elaborat un Ghid practic, în baza căruia a fost realizat un Studiu. Urmare a elaborării studiului au fost identificate 67 de produse pasibile de înregistrare în calitate de IG, DO și STG în RM.

În vederea implementării acestui obiectiv a fost continuată armonizarea cu bunele practici europene în domeniul PI a sistemului național de PI. În acest sens, au fost elaborate următoarele: Ghidul de examinare a cererilor de înregistrare a mărcilor; Ghidul de examinare a desenelor și modelelor industriale (în vigoare din 1 ianuarie 2020); Ghidul de examinare a cererilor de brevet de invenție și a cererilor de brevet de invenție de scurtă durată; modulul „Statistica DO Lisabona"; sistemul de identificare automatizată în baza de date „Mărci Naționale", în lista de produse revendicate în cererile de înregistrare a mărcilor, a DOP/IGP/STG.

În anul 2018, a fost aprobat Codul de etică şi conduită al mandatarilor autorizaţi în PI (Hotărârea Guvernului nr. 714/2018).

Mai mult, a fost adoptată Hotărârea Guvernului nr. 721/2020 cu privire la Platforma informațională în domeniul DPI.

Platforma își propune îmbunătățirea comunicării şi coordonării interinstituționale prin automatizarea procesului de colectare şi transmitere a datelor relevante procesului de aplicare a mecanismelor de protecție a DPI de către autoritățile implicate în domeniu, şi anume AGEPI, SV, Procuratură, Inspectoratul General al Poliției din cadrul MAI, Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești din cadrul Ministerului Justiției, APCSP.

An de an se asigură transparența în domeniul protecției PI, activitatea AGEPI fiind axată pe actualizarea permanentă a bazelor de date publice cu referire la toate OPI, plasarea pe pagina web a AGEPI a informațiilor referitoare la OPI (actualizarea statisticii, actualizarea legislației), mediatizarea tuturor activităților şi evenimentelor ce se desfăşoară. Transparența în activitatea organizațiilor de gestiune colectivă a dreptului de autor şi drepturilor conexe a fost, de asemenea, o prioritate. Acțiunile în domeniul monitorizării activității OGC sunt mediatizate constant pe pagina web a AGEPI prin plasarea informațiilor relevante privind dreptul de autor şi drepturile conexe/activitatea OGC-urilor.

În vederea îmbunătățirii calității serviciilor prestate şi eficientizării activității corpului de mandatari autorizați anual se petrec adunările mandatarilor autorizați în scopul acordării asistenței şi familiarizarea acestora cu noile practici de peste hotare, modificările legislației naționale, instruirea cu referire la modalitățile de depunere a cererilor (metoda on-line), soluționarea diverselor întrebări.

Referitor la acțiunile şi măsurile concrete întreprinse de autorități în vederea implementării obiectivului general 3 vă puteți documenta în rapoartele de monitorizare consolidate pentru anii 2018, 2019, 2020 publicate pe pagina oficială web a instituției la adresa http://agepi.gov.md/ro/transparency/programmes.

OBIECTIVUL GENERAL 4. Consolidarea capacităților instituționale ale organelor abilitate cu funcții şi responsabilități privind protecția şi asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală şi dezvoltarea unei infrastructuri eficiente de prevenire şi combatere a fenomenelor contrafacerii şi pirateriei.

Obiectivul general 4 include 3 obiective specifice şi 24 de acțiuni concrete privind implementarea obiectivelor specifice (A se vedea Tabelul 2, pag.11).

Total acțiuni: 24;

Numărul de acțiuni realizate: 22;

Numărul de acțiuni în proces de realizare: 1;

Numărul de acțiuni nerealizate: 1 (4.1.3);

Gradul de realizare a acțiunilor: 92 %.

Obiectivul specific 4.1. Coordonarea activităților diverselor autorități publice implicate în protecția drepturilor de proprietate intelectuală prin intermediul unei conduceri strategice, include 3 acțiuni concrete, dintre care 2 acțiuni sunt realizate şi o acțiune nerealizată.

Un rol decisiv în procesul de coordonare şi interacțiune dintre autoritățile publice administrative centrale, ministere, alte instituții învestite cu funcții şi responsabilități privind protecția şi asigurarea respectării DPI în activitățile orientate spre dezvoltarea sistemului național de PI, combaterea şi prevenirea încălcărilor DPI, lupta cu contrafacerea şi pirateria, îi revine CNPI, create prin Hotărârea Guvernului nr. 489/2008. Prin Hotărârea Guvernului nr. 542/2020 a fost actualizată componența nominală a acestei Comisii având ca scop eficientizarea activității acesteia.

În cadrul şedințelor anuale ale CNPI sunt discutate diverse aspecte ale dezvoltării şi consolidării sistemului de PI, problemele acestuia şi sunt înaintate recomandări pentru soluționarea acestora. O atenție sporită este acordată aprobării Rapoartelor de monitorizare consolidate, anuale referitoare la realizarea Planului de acțiuni pentru anii 2018-2020.

Întru asigurarea unui grad înalt de transparență a activității CNPI, pe pagina web a AGEPI este publicată componența nominală a CNPI şi toate hotărârile acesteia adoptate pe parcursul anilor

2010-2020. Astfel, în perioada de referință au fost adoptate 9 hotărâri ale CNPI și înaintate 20 de recomandări. Informația referitoare la ședințe, hotărâri poate fi accesată la http://agepi.gov.md/ro/content/%C8%99edin%C8%9Be-ale-comisiei-na%C8%9Bionale-pentru-pi.

Cu referire la **acțiunea nerealizată** nr. **4.1.3.** *Cooperarea și schimbul de informații între Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală și Consiliul Coordonator al Audiovizualului (CCA), precum și alte autorități interesate, în vederea creării unui sistem de identificare și monitorizare a titularilor de drepturi ai operelor audiovizuale difuzate de către radiodifuzori și distribuitori de servicii în baza contractelor de autor,* în baza raportului prezentat de către CCA comunicăm despre lipsa resurselor financiare pentru crearea sistemului de identificare și monitorizare a titularilor de drepturi ai operelor audiovizuale.

Obiectivul specific 4.2. Consolidarea capacităților instituționale ale organelor abilitate cu funcții și responsabilități privind protecția juridică a proprietății intelectuale, include 13 acțiuni concrete, care au fost realizate integral. Gradul de realizare a obiectivului specific 4.2 constituie **100%.**

Asigurarea funcționalității sistemului național de PI, dezvoltarea și evoluția acestuia îi revine, în primul rând, cadrului normativ, stabilit prin Legea nr. 114/2014 cu privire la Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală și se realizează prin: planificarea strategică și implementarea obiectivelor de dezvoltare a sistemului național de PI; organizarea și gestionarea funcționării sistemului național de PI în conformitate cu legislația Republicii Moldova și cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte; asigurarea dezvoltării cadrului normativ privind protecția PI și perfecționarea legislației naționale în domeniu; prestarea serviciilor aferente domeniului PI, în conformitate cu legislația.

Din anul 2019, AGEPI a devenit o autoritate administrativă centrală în subordinea Guvernului, responsabilă de promovarea și realizarea activităților în domeniul protecției juridice a PI privind drepturile de proprietate industrială, dreptul de autor și drepturile conexe, finanțată de bugetul de stat, anterior fiind o instituție ce activa pe principii de autogestiune și autofinanțare.

Astfel, 7 din acțiunile acestui obiectiv i se atribuie spre executare AGEPI, deoarece acestei autorități îi revine rolul principal în implementarea acestui obiectiv specific.

Pe parcursul perioadei de raportare a fost realizată recertificarea Sistemului de management al calității ISO 9001:2015, recunoscut la nivel internațional, implementat în cadrul AGEPI cu certificarea valabilă până în anul 2022, în scopul îmbunătățirii calității serviciilor prestate utilizatorilor, promovării unei imagini pozitive a autorității la nivel național și internațional, sporirii credibilității acesteia.

AGEPI a continuat activitatea de modernizare a tehnologiilor informaționale și ajustarea acestora la tehnologiile utilizate în oficiile de PI din statele UE. În scopul oferirii unor servicii de calitate solicitanților și mediului de afaceri din RM și străinătate prin utilizarea tehnologiilor informaționale, s-au realizat următoarele: s-a îmbunătățit schimbul de date privind menținerea în vigoare a brevetelor europene validate cu noi categorii de date; se realizează schimburi de date cu 5 oficii internaționale și regionale de PI (OMPI, OEB, EUIPO, OEAB, Institutul Federal al Proprietății Industriale (FIPS - în cadrul CSI) și cu 2 organizații comerciale; a fost asigurată modernizarea tuturor procedurilor de depunere și examinare a cererilor de solicitare a protecției OPI; a fost implementat sistemul de depunere on-line a mărcilor naționale pe cale internațională „Madrid e-Filing" elaborat de OMPI; a fost implementat modulul de evidență a termenului de executare a procedurilor de proces referitor la validarea brevetelor europene în baza de date „Brevete europene validate"; a fost modernizat cu forțele proprii sistemul de depunere on-line a cererilor de protecție a OPI și de achitare a taxelor etc.

Pe parcursul anilor 2018-2020 prin intermediul sistemului de depunere on-line au fost depuse 5164 de cereri, iar de la începutul funcționării acestuia 9735 de cereri.

În vederea consolidării capacităților instituționale ale organelor abilitate cu funcții și responsabilități privind protecția juridică a PI au fost întreprinse și măsurile:

- în 2019 a fost aprobat conceptul privind renunțarea la dosarul pe hârtie pentru fluxul cererilor parvenite prin sistemul Haga. Drept urmare în 2020 s-a renunțat la dosarul pe hârtie pentru fluxul cererilor parvenite prin sistemul Haga;

- a fost testată platforma Madrid e-Filing (elaborată de Biroul Internațional al OMPI) și implementată din 23 martie 2020 în Republica Moldova ce oferă acces la serviciul on-line de depunere a cererilor pentru înregistrarea internațională a mărcilor.

Ținând cont de pericolul situației epidemiologice provocate de virusul COVID-19 și de rigorile timpului, în anul 2020 a fost asigurată realizarea tuturor procedurilor de examinare de la distanță.

În anul 2019 a derulat proiectul privind Formularul de cerere electronic UPOV PRISMA, utilizat pentru depunerea on-line a cererilor de protecție pentru soiuri de plante în străinătate și în RM în mai multe limbi, inclusiv în limba română.

Există foarte multe realizări în domeniul tehnologiilor informaționale, ele sunt descrise amănunțit în rapoartele de monitorizare consolidate pentru anii 2018, 2019, 2020 și pot fi vizualizate la link-ul http://agepi.gov.md/ro/transparency/programmes.

O importanță deosebită o are consolidarea activității și interacțiunii dintre instituțiile abilitate cu funcții și responsabilități privind protecția juridică a PI. Fără cooperarea acestora nu este posibilă dezvoltarea adecvată a sistemului național de PI. După cum am menționat mai sus, în vederea coordonării și asigurării interacțiunii autorităților administrative centrale, precum și titularilor DPI în activitățile orientate spre dezvoltarea și consolidarea sistemului național de PI, combaterea și prevenirea încălcărilor DPI și lupta cu contrafacerea, importul și comercializarea în Republica Moldova a produselor contrafăcute a fost constituită și activează CNPI în cadrul căreia se adoptă diverse hotărâri, se prezintă recomandări ce ar influența pozitiv dezvoltarea sistemului de PI. Ca rezultat al acestei interacțiuni, cu asistența tehnică a proiectului UE *„Suport pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală în Republica Moldova"* a fost creat și implementat, primind și statut juridic prin Hotărârea Guvernului nr. 721/2020 cu privire la Platforma informațională în domeniul protecției drepturilor de proprietate intelectuală, un nou sistem informațional care își propune îmbunătățirea comunicării și coordonării interinstituționale prin automatizarea procesului de colectare și transmitere a datelor relevante procesului de aplicare a mecanismelor de protecție a DPI de către autoritățile implicate în domeniu, și anume AGEPI, SV, Procuratura, Inspectoratul General al Poliției din cadrul MAI, Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești din cadrul Ministerului Justiției, APCSP. În acest proces a fost implicat activ Observatorul respectării drepturilor de proprietate intelectuală, care anual solicită date statistice de la toate instituțiile pentru elaborarea anuală a Raportului național privind respectarea DPI.

În perioada de referință, în scopul sporirii competențelor profesionale angajații AGEPI au beneficiat de 123 de diverse cursuri naționale și internaționale, cursuri avansate în domeniul PI, tehnologice etc., organizate de OMPI, EUIPO, EUPROIN, OEB, fiind instruite în total 195 de persoane.

Cu referire la alte autorități privind instruirea: CSTSP a raportat instruirea a 35 de persoane privind utilizarea metodologiei examinării soiurilor la distinctivitate, uniformitate și stabilitate pe durata vegetației plantelor; MECC a raportat că pe perioada anului 2019-2020 toate universitățile oferă cursuri în domeniul PI pentru studenți.

Modernizarea bazei tehnico-materiale de testare a soiurilor noi de plante s-a realizat în permanență pe parcursul anilor 2018-2020 de către CSTSP. Astfel, în total au fost achiziționate 44 de unități de tehnică și utilaj agricol în suma totală de 6523,17 mii lei.

Totodată, în scopul consolidării și armonizării sistemului *sui generis* de protecție juridică a soiurilor noi de plante cu cerințele internaționale și regionale în domeniu au fost testate la distinctivitate, uniformitate și stabilitate 64 de specii de plante.

În vederea asigurării condițiilor moderne de testare a soiurilor de plante, în perioada de raportare au fost menținute și dezvoltate 35 de colecții de culturi agricole.

De asemenea, în perioada de bilanț, în scopul sporirii nivelului de cunoaștere și utilizare a bazelor de date publice, naționale și internaționale în domeniul PI în mediul cercetătorilor și doctoranzilor, profesorilor (AȘM, Școala de management în sănătate publică care activează pe lângă USMF „N. Testemițanu", Școala doctorală în Științele Educației a Parteneriatului instituțiilor de învățământ superior Universitatea de Stat din Tiraspol, Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu" din Cahul și Institutul de Științe ale Educației, precum și în cadrul proiectului Orizont 2020) au fost organizate 7 activități (seminare) de informare în domeniul documentării informației de brevet pentru 327 de persoane.

Obiectivul specific 4.3. Consolidarea capacităților instituționale ale organelor abilitate cu funcții și responsabilități privind asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală, include 8 acțiuni, dintre care 7 sunt ***realizate*** integral și **una** este ***în proces de realizare.*** Instituțiile responsabile de implementarea acestui obiectiv sunt: AGEPI, SV, Consiliul Concurenței, MAI, INJ, APCSP.

În scopul consolidării relațiilor de cooperare între autoritățile responsabile de asigurarea respectării DPI și titularii de drepturi, cooperarea între aceștia are loc în special în cadrul Observatorului respectării DPI, creat în scopul asigurării schimburilor de informații dintre autoritățile nominalizate supra, responsabile de monitorizarea respectării DPI, generării unor rapoarte etc., precum și notificării OMC privind aspectele drepturilor de proprietate intelectuală. Anual, în baza datelor furnizate de aceste autorități se elaborează, editează și se expediază partenerilor *Raportul național privind respectarea DPI.* Acest raport se publică pe pagina http://observatorpi.md. O remarcabilă realizare a observatorului în cooperare cu toate instituțiile a fost elaborarea unui sistem informațional privind schimbul de date între autorități. Această platformă a fost elaborată în cadrul proiectului de asistență tehnică al UE *„Suport pentru asigurarea respectării DPI în Republica Moldova"* și legiferată prin Hotărârea Guvernului nr. 721/2020 cu privire la Platforma informațională în domeniul DPI. Sistemul informațional este la **etapa de implementare** sub aspect tehnic.

În scopul sporirii nivelului de pregătire profesională în domeniul PI, eficientizării capacităților sistemului de justiție, aplicării eficiente a legislației în instanțele de judecată și în cadrul activității procuraturii, INJ a organizat în perioada de referință **36** de activități de formare în domeniul PI (seminare, cursuri de instruire), în cadrul cărora au fost instruiți **692** de beneficiari ai INJ (judecători, asistenți judiciari, grefieri, șefi de secretariat, procurori etc.).

Referitor la instruirea cadrelor cu responsabilități în asigurarea respectării DPI din cadrul MAI, SV, APCSP, în anii 2018-2020 au fost organizate **16** evenimente de instruire (seminare, webinare etc.) pentru **661** de persoane.

În vederea promovării politicii concurențiale aferente exercitării DPI prin asigurarea unui dialog continuu cu societatea, Consiliul Concurenței a participat la 6 acțiuni organizate în acest scop de către AGEPI (seminare, simpozioane).

OBIECTIVUL GENERAL 5. Promovarea și dezvoltarea unei culturi înalte în materie de proprietate intelectuală, sensibilizarea și conștientizarea publicului larg cu privire la rolul proprietății intelectuale și sporirea interesului față de protecția și respectarea drepturilor de proprietate intelectuală.

Obiectivul general **5** include 3 obiective specifice și 20 de acțiuni concrete privind implementarea obiectivelor specifice (A se vedea Tabelul 2, pag.11).

Total acțiuni: 20;

Numărul de acțiuni realizate: 19;

Numărul de acțiuni nerealizate: 1 (5.1.7.);

Gradul de realizare a acțiunilor: 95%.

Prin prisma obiectivelor trasate în SNPI 2020 a fost asigurată continuitatea activităților de promovare a protecției și respectării DPI, de sensibilizare a beneficiarilor sistemului național de PI și a societății civile privind rolul PI în dezvoltarea economică și socio-culturală, de diseminare a informațiilor relevante din domeniul PI, încurajare a creativității și inventivității în rândul cetățenilor,

în special al tinerilor, de pregătire și formare continuă a cadrelor naționale în domeniul PI prin intermediul cursurilor de instruire etc.

Obiectivul specific 5.1. Sporirea accesului la informațiile și cunoștințele din domeniul proprietății intelectuale, include 9 acțiuni, dintre care au fost realizate 8 și nerealizată o singură acțiune (5.1.7.).

Pe parcursul întregii sale existențe AGEPI a desfășurat în permanență o activitate de diseminare a cunoștințelor și informației din domeniul PI, care este vitală pentru dezvoltarea culturii în domeniul PI, iar în final pentru funcționarea și consolidarea sistemului național de PI.

În perioada de referință (2018-2020), AGEPI a organizat pentru diverse autorități și a participat la **374 de evenimente** (seminare, webinare, conferințe, expoziții, ateliere, mese rotunde, vizite de lucru, cursuri de instruire, concursuri etc.) care au întrunit **17442 de persoane.** În cadrul acestor evenimente au fost distribuite **68250 de** materiale promoționale în domeniul PI.

De asemenea, a fost susținută funcționarea centrelor de informare a cetățenilor cu privire la domeniul PI prin dotarea a 32 de biblioteci publice cu literatură în domeniul PI și instruirea bibliotecarilor în domeniu.

În anul 2018, în comun cu filialele CCI din teritoriu, AGEPI, a participat la Campania de informare și asistență pentru companii „DCFTA INFO BUSINESS: Întreabă expertul", organizată în cadrul Proiectului UE „Vizibilitate și comunicare pentru acțiunile referitoare la implementarea Acordului de Asociere RM-UE/Zonei de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (11 întruniri, 850 de persoane informate și 4250 de materiale promoționale distribuite).

În anii 2018-2019, la solicitarea CCI au fost organizate 2 seminare de instruire cu genericul „Proprietatea intelectuală, factor important în dezvoltarea și promovarea unei afaceri" la Ceadâr-Lunga și Comrat cu participarea a 55 de persoane.

În perioada de raportare, CCI în parteneriat cu AGEPI a organizat 3 ediții ale Concursului „Marca comercială a anului".

Cu referire la **Acțiunea 5.1.7.** *Celebrarea Zilei Inventatorului și Raționalizatorului în cadrul instituțiilor și organizațiilor din republică; organizarea concursurilor republicane „Cel mai bun raționalizator" și „Cel mai tânăr raționalizator";* Ziua Inventatorului și Raționalizatorului în cadrul instituțiilor și organizațiilor din republică a fost marcată în anii 2018, 2019 cu organizarea de mese rotunde cu genericul *„Inovația și modalitățile de protecție a PI"*, de ședințe festive cu participarea inventatorilor și persoanelor interesate. Concursurile republicane *„Cel mai bun raționalizator"* și *„Cel mai tânăr raționalizator"*, de asemenea, au fost organizate în anii 2018, 2019. Spre regret în anul 2020 celebrarea Zilei Inventatorului și Raționalizatorului nu a avut loc și concursurile nu s-au desfășurat pe motivul situației epidemiologice generate de pandemia de COVID-19. Pentru a nu trece cu vederea evenimentul, AGEPI a elaborat, publicat și diseminat mesaje de promovare, informare, felicitare cu prilejul Zilei inventatorului și raționalizatorului pe pagina oficială și pe rețelele de socializare. **Acțiunea 5.1.7.** în anul 2020 a avut statutul de **nerealizată.**

Totodată, în scopul asigurării respectării dreptului de autor și drepturilor conexe, consolidării cunoștințelor privind dreptul de autor și drepturile conexe în domeniul audiovizualului pentru diminuarea și prevenirea cazurilor de valorificare ilegală a operelor de către radiodifuzori și distribuitorii de serviciu, pe parcursul anilor 2018-2020 au fost organizate de către AGEPI și CCA 13 evenimente (seminare de instruire, reuniuni de lucru, ateliere) cu participarea a 159 de persoane.

Obiectivul specific 5.2. Instruirea și educarea în domeniul proprietății intelectuale prin intermediul sistemului de învățământ preuniversitar, universitar și postuniversitar, include **8** acțiuni, care au fost **realizate** integral.

În scopul sporirii nivelului de pregătire a tineretului în domeniul PI a fost elaborat si aprobat la ședința Consiliului Național pentru Curriculum din 11.04.2017, cursul opțional liceal de instruire *„Introducere în proprietatea intelectuală"* la nivel de învățământ liceal și profesional. În scopul promovării acestui curs (opțional) au fost organizate **5** evenimente la care au participat 295 de persoane (Tabăra de vară de Jocuri Intelectuale, s. Leordoaia, r-l Călărași, 30.07.2019; Seminarul

informativ *„Respectarea drepturilor de PI și combaterea fenomenului de contrafacere și piraterie"*, 19.04.2019; Seminarul pentru profesori în cadrul Concursului de Științe și Inginerie „MoldSEF" (15.02.2020); Lecție de testare pentru elevii L.T. Universul (20.02.2020); Seminarul on-line în comun cu centrul ProBono (26.08.2020).

În vederea stimulării motivației și sporirii interesului tineretului studios pentru activitatea de inovare, precum și pentru susținerea activității de cercetare și inovare în rândul elevilor și studenților, anual MECC, AGEPI și AȘM organizează în parteneriat diverse concursuri pentru tineri.

Concursul anual *„Cel mai bun elev inovator"* s-a desfășurat numai în anul 2019, iar concursul *„Cel mai bun student inovator"* nu a fost organizat la etapa a III-a a implementării Strategiei, fiind organizate așa concursuri precum *„Azi student – mâine antreprenor"* (în 2020 a fost anulat *din cauza pandemiei de COVID-19), „Mold SEF", Concursul în domeniul proprietății intelectuale pentru tineri.*

Totodată, AGEPI în calitate de partener a participat la astfel de concursuri pentru tineri, precum: *Hackathon „REClama", Cupa Liceelor „Ce? Unde? Când?", Competiția inginerească EBEC, Competiție în do-meniul IT „BEST Hackathon", „Noaptea Cercetătorilor Europeni", Campionatul cu participare internațională MOLDOVA WUSHU OPEN 2019; Campionatul European de Dans Latin; Concursul Republican de Arte Plastice și Artizanat „Lumea în viziunea copiilor; UTM design vestimentar; „Creația deschide Universul"; „Engineering Career".*

Pe parcursul anilor 2018-2020, în conformitate cu rapoartele prezentate au fost organizate 15 concursuri și 15 activități în vederea stimulării capacității de inovare pentru tineri cu participarea a 1753 de persoane.

Cu referire la *organizarea seminarelor și concursurilor în domeniul inovațiilor și proprietății intelectuale în cadrul incubatoarelor de inovare și parcurilor științifico-tehnologice* (acțiunea 5.2.3.), care au drept scop, de asemenea, stimularea motivației tineretului pentru activitatea de inovare, ANCD a raportat organizarea a 6 concursuri ale proiectelor de inovare și transfer tehnologic în cadrul incubatoarelor de inovare.

A continuat și formarea cadrelor didactice privind implementarea cursului opțional în învățământul preuniversitar *„Introducere în proprietatea intelectuală"*, fiind organizate în cadrul proiectului UE de asistență tehnică *„Suport pentru asigurarea respectării DPI în Republica Moldova"* ateliere de lucru pentru profesorii care predau cursul de PI (2018 – 30 de profesori participanți). În anul 2019 au fost organizate și desfășurate două cursuri pentru profesori la care au participat 70 de persoane. În anul 2020 a fost organizat seminarul în domeniul PI pentru profesori în cadrul Concursului de Științe și Inginerie „Mold SEF" cu participarea a 40 de persoane.

În vederea sporirii nivelului de cunoaștere a domeniului de PI și creșterii gradului de cultură a tinerei generații (elevi), AGEPI în comun cu MECC, în anul **2018**, a desfășurat o amplă campanie de sensibilizare a elevilor din instituțiile de învățământ preuniversitar din țară (etapa a II-a) *„Stop Pirateria și Contrafacerea"*. Acțiunea s-a desfășurat în 52 de licee, fiind informați **5050 de elevi** și distribuite 15950 de materiale promoționale (10900 de pliante și broșuri și 5050 de rucsacuri). În același an a demarat și Campania *„Studierea proprietății intelectuale poate fi captivantă"* cu partenerii nominalizați mai sus. Scopul acestei Campanii este informarea elevilor despre OPI și respectarea DPI într-un limbaj accesibil, totodată, contribuirea la încurajarea creativității, formarea și dezvoltarea imaginației creative și a capacităților intelectuale a tinerei generații, punerea lor în valoare din punct de vedere economic, social și cultural. Campania s-a desfășurat în 17 instituții de învățământ preuniversitar cu instruirea a circa **3000 de elevi** și distribuirea a 9900 de broșuri cu benzi desenate. **În anul 2019** AGEPI a organizat **10** evenimente pentru circa **300 de** elevi. În anul 2020, au fost desfășurate **3 evenimente**, la care au participat **165** de elevi. În total, în anii 2018-2020 au fost atrași în campanii de informare privind cunoașterea domeniului de PI circa **8500 de elevi.**

A continuat *elaborarea, multiplicarea și distribuirea materialelor educaționale și promoționale în domeniul proprietății intelectuale pentru elevi și studenți.* Prin urmare, pe parcursul

perioadei de raportare au fost elaborate **5 materiale** în domeniul PI și distribuite circa **29200 de** materiale promoționale elevilor și studenților, majoritatea dintre care în cadrul campaniei naționale *„Stop Pirateria și Contrafacerea"*.

Obiectivul specific 5.3. Creșterea gradului de conștientizare a importanței drepturilor de proprietate intelectuală de către societate, include **3 acțiuni,** care au fost realizate integral.

Conștientizarea de către publicul larg a importanței PI, a necesității asigurării protecției și respectării drepturilor de PI este o condiție a unei bune funcționări a sistemului național de PI. Această problemă este una de actualitate permanentă pentru RM.

În anii de referință au fost intens promovate cunoștințele din domeniul PI, aceste acțiuni fiind orientate, explicit sau implicit, spre creșterea nivelului de cultură în domeniu și dezvoltarea respectului pentru PI. În perioada de raportare, au fost organizate și s-a participat la circa **374 de** evenimente de promovare a PI la nivel local și regional.

Din proiectele mai majore ținem să menționăm Concursul republican *„Biblioteca – partener în promovarea proprietății intelectuale"*, organizat în cooperare cu asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova, al cărui scop este promovarea și diseminarea informației privind sistemul național de protecție a PI în rândul populației prin intermediul bibliotecilor, astfel contribuindu-se la sporirea gradului de informare și creșterea nivelului de cultură a societății în domeniul PI (perioada desfășurării: 15 septembrie 2018 – 1 aprilie 2019). În anul 2018, AGEPI a continuat campania de informare și instruire a bibliotecarilor din cadrul bibliotecilor publice (orășenești, sătești) integrate în proiectul „NOVATECA" (etapa a III-a), în cadrul căreia au fost organizate 5 seminare în teritoriu (Rezina, Cantemir, Basarabeasca, Ocnița, Anenii Noi), fiind școlarizați 180 de bibliotecari, diseminate 2376 ex. de materiale /11 titluri editoriale.

Campania de informare și asistență pentru agenți economici „DCFTA INFO BUSINESS: Întreabă expertul 2: Cerințe sanitare și fitosanitare și aplicarea în Republica Moldova", a fost de asemenea una de importanță majoră, organizată în cadrul Proiectului UE „Vizibilitate și comunicare pentru acțiunile referitoare la implementarea Acordului de Asociere RM-UE/Zonei de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (14 întruniri, 550 de persoane informate și 2350 de materiale promoționale distribuite).

Așadar, MECC și ABRM în perioada 2018-2020 au organizat cca 140 de activități cultural-educative, dintre care ateliere de creație, lecții publice, expoziții seminare etc., în cadrul cărora participanții au fost informați despre DPI.

AGEPI a continuat în anii de referință să întreprindă măsuri pentru a spori vizibilitatea activității sale și a serviciilor pe care le oferă prin mediatizarea pe larg a evenimentelor prin intermediul presei, TV, web site, conferințe de presă, asigurând formarea unei culturi avansate și sporirea nivelului de cunoaștere a domeniului PI la nivelul întregii societăți. Numărul de produse mediatice apărute în mass-media pe parcursul a 3 ani a constituit circa 2100 de materiale, știri, informații.

În același scop au fost elaborate și diseminate 6 filme grafice promoționale de promovare cu privire la necesitatea protecției obiectelor de PI https://www.youtube.com/channel/UC5dvXVLKIXeYV5V1tCxj8vg/agepi.gov.md.

Un suport consistent în activitatea de promovare a sistemului de PI îl constituie publicațiile oficiale și de promovare ale AGEPI. Astfel, AGEPI a asigurat editarea publicațiilor periodice oficiale în domeniu, prevăzute de Legea nr. 114/2014 cu privire la AGEPI, care pot fi abonate, consultate la Biblioteca AGEPI sau accesate pe pagina web oficială www.agepi.gov.md. Printre acestea se numără: Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală (cu apariție lunară), revista de proprietate intelectuală *„Intellectus"* (cu apariție semestrială, câte două numere reunite), Raportul anual AGEPI (cu apariție anuală), *Raportul național privind respectarea drepturilor de proprietate intelectuală în Republica Moldo*va (cu apariție anuală), pliante și materiale promoționale.

În vederea implementării acestui obiectiv specific, cu sprijinul Proiectului UE de asistență tehnică *„Suport pentru asigurarea respectării DPI în Republica Moldova"* a fost elaborată Strategia de comunicare instituțională a AGEPI. Strategia dată reprezintă suportul comunicațional de bază în relația AGEPI cu toți stakeholderii săi interni și externi (părțile interesate) pentru următorii 5 ani, ulterior fiind aprobat și realizat *Planul de acțiuni privind implementarea* Strategiei sus nominalizate pentru anii 2018-2020.

OBIECTIVUL GENERAL 6. Dezvoltarea cooperării internaționale, regionale și bilaterale în domeniul proprietății intelectuale și integrarea Republicii Moldova în spațiul intelectual internațional și european.

Obiectivul general 6 include 16 acțiuni concrete, dintre care 15 sunt ***realizate*** integral și o acțiune este ***în proces de realizare*** (A se vedea Tabelul 2, pag.11).

Total acțiuni: 16;

Numărul de acțiuni realizate: 15;

Numărul de acțiuni In proces de realizare: 1;

Gradul de realizare a acțiunilor: 94 %.

Dezvoltarea cooperării internaționale, regionale și bilaterale în domeniul PI constituie în continuare o preocupare majoră a AGEPI, având drept scop asigurarea integrării Republicii Moldova în spațiul intelectual internațional și european și realizarea angajamentelor asumate în cadrul Acordului de Asociere RM-UE referitoare la PI.

În acest sens, pe parcursul perioadei de raportare, AGEPI a făcut pași concreți și semnificativi pentru întărirea parteneriatului cu organismele internaționale și regionale relevante, cum sunt OMPI, OEB, EUIPO, UPOV, OMC etc., dar și cu oficiile de PI din diferite țări, prin asigurarea reprezentării Republicii Moldova în cadrul reuniunilor internaționale, regionale și bilaterale.

În domeniul cooperării internaționale s-a pus în special accentul pe modernizarea sistemului de protecție și asigurare a respectării DPI la nivel internațional, realizarea priorităților Acordului de Asociere RM-UE, a prevederilor Planului național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere RM-UE și Acordului privind instituirea Zonei de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător cu Uniunea Europeană cu privire la DPI prin preluarea și aplicarea celor mai bune practici europene și internaționale.

AGEPI, în calitate de autoritate administrativă centrală responsabilă să reprezinte Republica Moldova în OMPI, participă activ la evenimentele și inițiativele lansate de OMPI.

În perioada de raportare, AGEPI a asigurat reprezentarea intereselor țării la reuniunile Comitetelor permanente, Grupurilor de lucru ale statelor membre ale OMPI, adunările anuale ale țărilor membre ale OMPI, participând la **30** de asemenea evenimente cu dezbateri ale subiectelor de actualitate și promovând prioritățile naționale în domeniul consolidării sistemului național de protecție și asigurare a respectării DPI, susținând, totodată, declarațiile Grupului Regional al Țărilor Europei Centrale și Statelor Baltice din care face parte.

În cadrul activităților de implementare a Memorandumului de Înțelegere dintre Guvernul Republicii Moldova și OMPI privind cooperarea în domeniul PI, AGEPI s-a alăturat instrumentului de căutare Global Design Database (GDD), pus la dispoziție de către OMPI și a asigurat transmiterea către OMPI a datelor privind DMI înscrise în registrele naționale ale RM pentru a fi incluse în GDD; a beneficiat de instruire la distanță în cadrul a 7 cursuri în domeniul protecției OPI, oferite de Academia OMPI la distanță; a recepționat literatură în domeniul PI și a beneficiat de consultanță privind implementarea la nivel național a tratatelor OMPI; a organizat seminarul regional pentru IG și DO (8 decembrie 2020). Pe parcursul a 3 ani (2018-2020) AGEPI a participat la 23 de activități regionale și internaționale (seminare, conferințe etc.) organizate de OMPI, inclusiv on-line.

Anual Republica Moldova (AGEPI, MADRM, CSTSP) participă la lucrările sesiunilor anuale planificate de UPOV, având o colaborare productivă. Astfel, AGEPI în colaborare cu UPOV a

dezvoltat formularul cererii electronice UPOV PRISMA, care este un instrument benefic pentru depunerea on-line a cererilor de brevet pentru soi de plantă.

În scopul promovării intereselor RM pe plan regional AGEPI participă la lucrările Consiliului Interstatal al Comunității Statelor Independente (CSI) pentru problemele protecției juridice și apărării PI. În perioada de raportare, AGEPI a participat la 12 evenimente, inclusiv on-line. MAEIE a asigurat participarea AGEPI la evenimentele necesare.

În vederea asigurării protecției brevetelor eurasiatice pe teritoriul RM, realizării prevederilor Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și OEAB privind protecția juridică a invențiilor pe teritoriul Republicii Moldova, precum și a Acordului de colaborare dintre AGEPI și OEAB în domeniul PI, AGEPI respectă prevederile acestuia în cadrul procedurilor de documentare a stadiului tehnicii și de achitare a taxelor de menținere în vigoare a brevetelor eurasiatice pe teritoriul RM. Totodată, AGEPI a participat la 12 evenimente organizate în cadrul Consiliului Interstatal CSI, consolidând cooperarea cu statele participante la acest acord.

În scopul consolidării sistemului național de protecție a OPI în baza schimburilor bilaterale de experiență și a preluării celor mai bune practici existente la nivel național, regional și internațional, AGEPI colaborează cu un șir de oficii naționale de PI de peste hotare: OSIM, Oficiul de Brevete din Israel , Oficiul de Proprietate Intelectuală din Muntenegru, Departamentul pentru drept de autor al Ministerului Culturii și Turkic World Foundation din Turcia, Oficiul de PI din Georgia SAKPATENTI, Oficiul de PI din Republica Populară Chineză, oficiile de PI din Norvegia, Federația Rusă, Azerbaidjan, Bulgaria, Ungaria etc. AGEPI a asigurat monitorizarea a 33 de acorduri bilaterale cu oficii de PI din străinătate. Astfel, AGEPI a realizat la 53 de activități care s-au referit la diverse evenimente în comun cu reprezentanții oficiilor de PI (seminare, vizite de lucru, schimburi de experiențe, semnarea acordurilor bilaterale etc.)

Pentru promovarea informației privind sistemul de protecție a mărcilor, a desenelor și modelelor industriale, a soiurilor de plante în Uniunea Europeană, preluarea celor mai bune practici europene de protecție a PI, au fost continuate demersurile întru consolidarea colaborării bilaterale cu Oficiul Uniunii Europene pentru Proprietatea Intelectuală. În perioada de bilanț, au fost realizate **24 de activități comune** cu EUIPO (videoconferințe, conferințe, inițierea elaborării Programului de implementare a practicilor comune ale EUIPO, seminare, reuniuni de lucru, elaborarea și agrearea Planului de acțiuni AGEPI-EUIPO etc.).

În vederea consolidării cooperării dintre Observatorul respectării DPI din cadrul AGEPI și Observatorul European al Încălcărilor Drepturilor de Proprietate Intelectuală, preluării și implementării celor mai bune practici europene de protecție a PI, a fost asigurat schimbul de informații, expediat în adresa EUIPO *Raportul Național al RM privind respectarea* DPI. În 2018 a avut loc un eveniment important, organizat de AGEPI - videoconferință cu reprezentanții proiectului european *„Suport pentru asigurarea respectării DPI în Republica Moldova*", precum și ai SV, IG, Procuraturii, unde EUIPO a prezentat instrumentarul Observatorului European al Încălcărilor DPI. Specialiștii din RM au avut posibilitate să se familiarizeze cu Bazele de date ale UE, gestionate de Observatorul UE, și anume: EDB (baza de date enforcement), ACIST (instrument de suport de informații anti-contrafacere) și AFA (instrument de depunere în format electronic a cererilor de intervenție la frontieră).

În perioada de raportare, AGEPI a organizat la Chișinău circa **60 de evenimente** (seminare, webinare, conferințe naționale etc.) cu participarea și suportul partenerilor externi, experților internaționali, cu tematica axată pe protecția, respectarea și valorificarea DPI. AGEPI monitorizează și raportează trimestrial realizarea acțiunilor referitoare la capitolul „Drepturile de Proprietate Intelectuală", incluse în Planul Național de Acțiuni pentru Implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană pentru anii 2017-2019, inclusiv pe platforma guvernamentală de raportare, evaluare și monitorizare „PlanPro"

În vederea racordării sistemului național de protecție a PI la cel european se intensifică colaborarea internațională vizând schimbul de experiență cu privire la transferul tehnologic și OPI, aplicarea la proiecte internaționale, perfecționarea cadrelor în domeniul respectiv. Drept urmare,

ANCD participă în 4 proiecte internaționale în domeniul transferului tehnologic: „Business-INN-Moldova"; „PROBIM"; „SME/HPC"; „KnowING IPR". AȘM a participat la 10 proiecte internaționale, iar AGEPI în calitate de partener la proiectele VIP4SME *„Valoarea PI pentru IMM"*, din cadrul Programului *Orizont 2020*; *„Suport pentru asigurarea respectării DPI în Republica Moldova"; „KnowING IPR"* din cadrul Programului Transfrontalier din regiunea Dunării.

Ratificarea Actului de la Geneva al Aranjamentului de la Lisabona privind protecția denumirilor de origine și înregistrarea internațională a acestora este inclusă ca acțiune în Planul de acțiuni pentru anii 2018-2020. Aceasta este o acțiune cu statut ***în proces de realizare.*** Actul, semnat de RM la 11.04.2016, a intrat în vigoare la data de 26.02.2020.

La data de 26.10.2020 a fost organizată o Videoconferință cu reprezentanții de la OMPI pentru discutarea aspectelor juridice și procedurale ce țin de implementarea la nivel național a Actului de la Geneva al Aranjamentului de la Lisabona.

În contextul procesului de pregătire a ratificării Actului de către RM a fost elaborat proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 66/2008 care să asigure implementarea la nivel național a Actului de la Geneva al Aranjamentului de la Lisabona. Proiectul de lege a fost expediat în adresa OMPI pentru examinare și comentarii.

Realizările RM în domeniu se datorează în mare măsură colaborării bilaterale cu oficiile internaționale, precum OMPI, OEB, UPOV, EUIPO etc. În prezent RM este parte la 38 de convenții, aranjamente, tratate, acorduri regionale și internaționale, colaborează pe baza unui parteneriat reciproc avantajos cu o serie de oficii de specialitate din lume.

III. PRINCIPALII INDICATORI DE MONITORIZARE ÎN REALIZAREA STRATEGIEI NAȚIONALE ÎN DOMENIUL PROPRIETĂȚII INTELECTUALE PÂNĂ ÎN ANUL 2020 (2018-2020)

Principalii indicatori de monitorizare a realizării prevederilor *Strategiei* corespund indicatorilor statistici privind funcționarea sistemului național de PI în Republica Moldova, cât și celor utilizați de OMPI și statele ei membre și reflectă principalele tendințe ale evoluției domeniului de PI.

Evoluția principalilor indicatori de monitorizare a PI se regăsește în tabelele ce urmează.

- **Numărul cererilor de înregistrare a OPI depuse și numărul titlurilor de protecție eliberate / protecția acordată**[1]

Tabelul 3

Depunerea cererilor de brevet de invenție (BI), brevet de invenție de scurtă durată (BISD), cererilor de înregistrare a soiurilor de plantă (SP) și eliberarea titlurilor de protecție (2018-2020)

	2018			2019			2020		
Indicatori OPI / Anii	**BI**	**BISD**	**SP**	**BI**	**BISD**	**SP**	**BI**	**BISD**	**SP**
Cereri depuse, total:	**113**	**122**	**37**	**112**	**141**	**16**	**96**	**158**	**31**
- solicitanți naționali	92	117	28	97	140	11	85	152	24
- solicitanți străini	21	5	9	15	1	5	11	6	7
Brevete eliberate, total:	**79**	**106**	**32**	**57**	**79**	**29**	**44**	**89**	**43**
- titulari naționali	47	105	30	29	78	23	33	88	37
- titulari străini	32	1	2	28	1	6	11	1	6

Conform datelor prezentate în Tabelul 3 se atestă un interes sporit al solicitanților naționali față de protecția soluțiilor tehnice prin brevet de scurtă durată, fapt ce se datorează procedurii simplificate, mai rapide și mai puțin costisitoare în comparație cu protecția prin brevet de invenție acordată cu examinarea de fond a cererii. Totodată, pentru toate aceste trei OPI este caracteristică ponderea net superioară a cererilor și titlurilor de protecției eliberate pe numele titularilor naționali în raport cu cei străini.

Scăderea numărului cererilor de brevet depuse de către solicitanții străini (conform tratatului PCT) se datorează faptului că aceștia au început să beneficieze de prevederile *Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Organizația Europeană de Brevete privind validarea brevetelor europene, semnat la 16.10.2013,* intrat în vigoare la 01.11.2015, efectele căruia au început să apară începând cu anul 2016. În perioada anilor 2018-2020 a fost solicitată validarea în Republica Moldova a 3844 de brevete europene, dintre care 1263 în 2018, 1345 în 2019 și 1236 în 2020. Prin urmare, creșterea considerabilă a numărului de cereri de validare este un indiciu cert al interesului ridicat al solicitanților străini de a dezvolta tehnologii și produse inovative în țara noastră.

Tabelul 4

Depunerea cererilor de înregistrare a mărcilor și acordarea protecției acestora (2018-2020)

Indicatori OPI / Anii	**2018**	**2019**	**2020**
Cereri depuse, total:	**5107**	**5083**	**4915**
- solicitanți naționali	*1384*	*1320*	*1650*
- solicitanți străini	*3723*	*3763*	*3265*
Protecție acordată, total:	**4183**	**4402**	**4136**
- titulari naționali	903	849	947
- titulari străini, inclusiv:	3280	3553	3189
- calea națională	*572*	*488*	*459*
- calea internațională	*2708*	*3065*	*2730*

[1] În continuare, sunt marcate cu bold titlurile indicatorilor de monitorizare a Strategiei

Cele mai solicitate OPI pe teritoriul Republicii Moldova, sunt mărcile. Acestea acoperă o arie largă de aplicare pe toate sectoarele economiei naționale și se protejează pe teritoriul Republicii Moldova în baza Legii nr. 38/2008 *privind protecția mărcilor,* iar pe cale internațională conform *Aranjamentului de la Madrid privind înregistrarea internațională a mărcilor* sau conform *Protocolului referitor la Aranjamentul Madrid.* Potrivit datelor prezentate în Tabelul 4 pe parcursul anilor 2018-2020 din numărul total al cererilor depuse, în medie 70% le revin solicitanților străini și 30% - solicitanților naționali. Deși această pondere atestă interesul sporit al solicitanților străini în dezvoltarea afacerilor pe teritoriul Republicii Moldova, în anul 2020, în contextul pandemiei de COVID-19 și restricțiilor impuse, numărul cererilor depuse de solicitanții străini a scăzut în comparație cu anul 2019 cu circa 500 de cereri sau 13,2%.

Tabelul 5

Depunerea cererilor de înregistrare a desenelor/modelelor industriale și acordarea protecției acestora (2018-2020)

Indicatori OPI / Anii	2018	2019	2020
Cereri depuse, total:	**189**	**262**	**232**
- solicitanți naționali	70	81	64
- solicitanți străini	119	181	168
Protecție acordată, total:	**218**	**98**	**265**
- titulari naționali	36	33	55
- titulari străini, inclusiv:	182	65	210
- calea națională	*5*	*9*	*12*
- calea internațională	*177*	*56*	*198*

Desenele și modelele industriale (DMI) reprezintă aspectul exterior al produselor sau al unor părți ale lor și au un rol însemnat în procesul de îmbinare a funcțiilor utilitare cu cele estetice, făcând produsele mai atractive, sporind competitivitatea acestora pe piață. Datele statistice privind înregistrarea DMI sunt o sursă prețioasă de informare pentru studii de marketing. Ca și în cazul mărcilor, ponderea solicitanților străini în totalul cererilor depuse este în medie de 68%, iar scăderea cererilor depuse de solicitanții străini în anul 2020 față de anul 2019 constituie 13 cereri sau 7%.

Tabelul 6

Depunerea cererilor de înregistrare a indicațiilor geografice și acordarea protecției acestora (2018-2020)

Indicatori OPI / Anii	2018	2019	2020
Cereri de înregistrare/de acordare a protecției, total:		**3**	**1**
- IG autohtone		3	1
- IG străine, inclusiv:			
- procedura națională			
- Acordul IG RM-UE / AA RM-UE			
Protecție acordată, total:	**1**	**2**	**1**
- IG autohtone		2	1
- IG străine, inclusiv:	1		
- procedura națională	*1*		
- Acordul IG RM-UE / AA RM-UE			

Protecția IG și DO este de o importanță incontestabilă, deoarece Republica Moldova este o țară preponderent agrară cu tradiții bogate în producerea vinurilor de calitate și altor produse agricole și alimentare, precum și a produselor artizanale.

Protecția juridică a IG[2] pe teritoriul Republicii Moldova se asigură:

[2] Prin „indicații geografice" se înțeleg indicațiile, astfel cum sunt definite în art. 22 alin. (1) din TRIPs, care includ și denumirile de origine.

- în temeiul înregistrării lor la AGEPI, conform Legii nr. 66/2008 *privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate*;
- în baza tratatelor internaționale, inclusiv a acordurilor bilaterale, la care Republica Moldova este parte.

Spre deosebire de alte OPI, activitatea de înregistrare a IG și DO în special a celor autohtone, prin procedura națională este la un nivel foarte scăzut, explicația fiind complexitatea sistemului de protecția a acestora din punct de vedere normativ și instituțional. Totodată, producătorii autohtoni încă nu conștientizează pe deplin beneficiile și avantajele economice pe care le oferă IG, DO protejate. În același timp, producătorii străini manifestă un interes sporit față de protecția IG și DO în Republica Moldova (Tabelul 7).

Tabelul 7

Depunerea cererilor de înregistrare a denumirilor de origine și acordarea protecției acestora (2018-2020)

Indicatori OPI / anii	2018	2019	2020
Cereri de înregistrare, total:	**58**	**12**	**6**
- DO autohtone		2	
- DO străine, inclusiv:	58	10	6
- *procedura națională*			
- *Aranjament Lisabona*	*58*	*10*	*6*
Protecție acordată, total:	**38**	**33**	**7**
- DO autohtone		1	1
- DO străine, inclusiv:	38	32	6
- *procedura națională*		*1*	
- *Aranjament Lisabona*	*38*	*31*	*6*

Menționăm că, în prezent, două DO („Românești" și „Ciumai") și șase IG din Republica Moldova („Divin", „Codru", „Valul lui Traian", „Ștefan Vodă", „Rachiu de caise de Nimoreni" și „Dulceață din petale de trandafir Călărași") sunt protejate pe teritoriul Uniunii Europene în baza Acordului de Asociere RM – UE. Totodată, alte IG și DO protejate în Republica Moldova au fost notificate pentru a li se acorda protecție pe teritoriul UE („Brînză de Popeasca", „Zăbriceni", „Agriș de Mărinici", „Prune deosebite de Lalova", „Brânză de Măgura", „Miere din Codrii Moldovei", „Pistil de Valea Răutului").

De asemenea, menționăm că pe parcursul anului 2019 a fost depusă și înregistrată o specialitate tradițională garantată „Prune Umplute cu Miez de Nucă", titularul căreia este MADRM.

Ultimii ani s-au depus eforturi considerabile în vederea promovării sistemului de protecție a IG și a produselor cu indicații geografice și denumiri de origine – atât în rândul producătorilor autohtoni, cât și în cel al consumatorilor de pe piața europeană. Astfel, în prezent, în temeiul Acordului de Asociere RM – UE, prin care părțile semnatare s-au angajat reciproc să recunoască și să protejeze IG originare de pe teritoriile lor, IG din Republica Moldova se bucură de protecție pe teritoriul UE, fără ca cetățenii moldoveni să achite anumite taxe pentru procedurile de înregistrare. Această facilitate constituie un instrument important de promovare pe piața internațională a producătorilor autohtoni.

Indicațiile geografice și denumirile de origine au o importanța crescândă pentru promovarea produselor tradiționale care asigură diversitatea într-o lume în plin proces de globalizare.

În conformitate cu prevederile Legii nr. 139/2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe, pentru apariția și exercitarea dreptului de autor nu este necesară înregistrarea operei, nici alt act de notificare sau alte formalități. Cu toate acestea, autorul, titularul drepturilor exclusive de autor sau conexe ori succesorul său, în decursul termenului legal de protecție, au dreptul să solicite la AGEPI înregistrarea obiectului dreptului de autor și/sau drepturilor conexe în Registrul de Stat. În acest sens, beneficiază de protecție toate operele exprimate într-o anumită formă obiectivă din

domeniul literar, artistic şi ştiinţific, indiferent de faptul dacă acestea au fost sau nu aduse la cunoştinţa publicului. Indicatorii înregistrării la AGEPI a operelor ocrotite prin dreptul de autor şi drepturile conexe sunt prezentaţi în Tabelul 8.

Tabelul 8

Depunerea cererilor şi înregistrarea obiectelor protejate de dreptul de autor şi drepturile conexe şi ponderea lor în total (2018-2020)

Obiecte ale protecţiei	2018	2019	2020	Total	%
Cereri depuse	**417**	**272**	**266**	**955**	-
Certificate eliberate, total:	**452**	**272**	**256**	**980**	*100,0*
- Opere literare	64	87	83	**234**	*23,9*
- Opere ştiinţifice	72	64	72	**208**	*21,2*
- Opere dramatice		2		**2**	*0,2*
- Opere muzicale	16	18	12	**46**	*4,7*
- Opere de artă plastică	226	39	34	**299**	*30,5*
- Opere fotografice					
- Opere coreografice şi pantomimă	1			**1**	*0,1*
- Fonograme	33	21	22	**76**	*7,8*
- Baze de date					*0,0*
- Programe de calculator	16	17	21	**54**	*5,5*
- Opere integrante	4	2	2	**8**	*0,8*
- Emisiune a organizaţiei de difuziune					
- Opere audiovizuale	3	2	1	**6**	*0,6*
- Opere de artă aplicată	11	17	6	**34**	*3,5*
- Opere de arhitectură	1	1	1	**3**	*0,3*
- Opere monumentale şi de sculptură					
- Hartă, plan					
- Opere derivate	5	2	2	**9**	*0,9*
- Videograme					
- Interpretări					

De menţionat că cifra ridicată a cererilor depuse în anul 2018 a fost o excepţie, şi s-a datorat solicitantului Vîrtosu Gheorghe, care a depus 150 de cereri de înregistrare a operelor de artă plastică, fapt ce a dus la un număr mai mare de cereri depuse faţă de anii precedenţi, cât şi faţă de anii 2019-2020.

Din totalul de 980 de certificate eliberate în perioada anilor 2018-2020 cele mai solicitate spre protecţie au fost operele de artă plastică (30,5%), operele literare (23,9%), operele ştiinţifice (21,2%), fonogramele (7,8%), programele de calculator (5,5%) şi operele muzicale (4,7%). Înregistrarea obiectelor dreptului de autor şi/sau drepturilor conexe în Registrul de Stat poate servi odată în plus pentru autor drept prezumţie a paternităţii, până la proba contrară.

- **Solicitarea protecţiei OPI de către solicitanţii naţionali în străinătate** este un punct vulnerabil, urmare a taxelor exorbitante aplicate în străinătate.

AGEPI în calitate de oficiu receptor competent, recepţionează cererile de înregistrare a OPI în străinătate de la titularii naţionali, acordarea protecţiei se efectuează de oficiile ţărilor respective sau instituţii. În aceste circumstanţe, AGEPI dispune doar de informaţia privind depunerea cererilor OPI în străinătate.

Brevetarea în străinătate este un indicator important al activităţii inovative, care permite comercializarea brevetelor în alte ţări şi asigură o protecţie eficientă a invenţiilor în cazul litigiilor.

În Tabelul 9 este reflectată informaţia referitoare la depunerea cererilor de brevetare a invenţiilor prin procedura PCT, a cererilor de înregistrare a mărcilor prin sistemul Madrid şi a cererilor de înregistrare a desenelor şi modelelor industriale depuse prin sistemul Haga.

Tabelul 9

Depunerea cererilor OPI în străinătate de către solicitanții naționali din Republica Moldova (2018-2020)

Indicatori OPI / Anii	2018	2019	2020
Cereri de brevet de invenție *(pe calea PCT)*	**5**	**6**	**5**
Cereri de înregistrare a mărcilor *(Sistemul Madrid)*	**66**	**83**	**114**
Cereri de înregistrare a DMI *(Sistemul Haga)*	**1**	**6**	**5**

Protecția obiectelor de proprietate industrială din Republica Moldova în străinătate este impusă de mondializarea economiei naționale și creșterea gradului de interdependență între economiile naționale în vederea promovării vânzărilor, asigurării protecției mărfurilor și serviciilor destinate exportului. Astfel, în perioada anilor 2018-2020 au fost depuse de către solicitanții naționali din RM pe calea PCT – 16 cereri de înregistrare a brevetelor de invenție, prin sistemul Madrid – 263 de cereri de înregistrare a mărcilor, și prin sistemul Haga – 12 cereri de înregistrare a DMI. Deși în cazul solicitanților străini numărul cererilor de înregistrare a mărcilor depuse în Republica Moldova în anul 2020 a scăzut față de anul 2019, numărul cererilor de înregistrare a mărcilor depuse în străinătate de solicitanții naționali în anul 2020 a înregistrat o creștere față de anul 2019 cu 31 de cereri sau 37,2%. Această majorare indică asupra faptului că agenții economici naționali, în contextul pandemiei de COVID-19, își extind piața de desfacere peste hotarele țării, astfel menținând sau sporind nivelul cifrei de afaceri.

- **Distribuirea cererilor de brevet de invenție pe categorii de solicitanți naționali**

Tabelul 10

Repartizarea cererilor de brevet de invenție după categorii de solicitanți naționali și ponderea lor în total (2018-2020)

Categorii de solicitanți naționali / Anii	2018	2019	2020	TOTAL	%
1. Instituții de învățământ superior	33	24	35	**92**	*33,6*
2. Organizații de drept public din domeniile cercetării și inovării	20	24	13	**57**	*20,8*
3. Instituții de cercetare dezvoltare din agricultură și industria alimentară	4	7	2	**13**	*4,7*
5. Întreprinderi și organizații	1	1	2	**4**	*1,5*
6. Persoane fizice	34	41	33	**108**	*39,4*
TOTAL	**92**	**97**	**85**	**274**	***100***

Potrivit Tabelului 10, cei mai productivi generatori de invenții în perioada anilor 2018-2020 sunt persoanele fizice cu 39,4% din totalul cererilor depuse, urmate de instituțiile de învățământ superior cu 33,6% iar circa o cincime din cereri (20,8%) aparțin organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării (fostele instituții de cercetare academice). Rolul principal în generarea invențiilor aparține sectorului cercetării și inovării și a celui universitar, demonstrând că aceste sectoare dețin un potențial inovațional major.

Tabelul 11

Repartizarea cererilor de brevet de invenție de scurtă durată după categorii de solicitanți naționali și ponderea lor în total (2018-2020)

Categorii de solicitanți naționali / Anii	2018	2019	2020	TOTAL	%
1. Organizații de drept public din domeniile cercetării și inovării	33	48	49	**130**	*31,8*
2. Instituții de învățământ superior	32	34	71	**137**	*33,5*

Categorii de solicitanți naționali / Anii	2018	2019	2020	TOTAL	%
3. Instituții de cercetare dezvoltare din agricultură și industria alimentară	20	9	3	**32**	*7,8*
4. Instituții de cercetare dezvoltare din cadrul Ministerului Sănătății	6	5	3	**14**	*3,4*
5. Întreprinderi și organizații	1	1		**2**	*0,5*
6. Persoane fizice	25	43	26	**94**	*23,0*
TOTAL	**117**	**140**	**152**	**409**	***100***

Conform datelor din Tabelul 11 cei mai activi solicitanți naționali în perioada de raportare, exceptând persoanele fizice, au fost instituțiile de învățământ superior și organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării cu o pondere, respectiv de 33,5 și 31,8 puncte procentuale din totalul cererilor depuse. Datele reflectă potențialul tehnico-științific al dezvoltării inovaționale a anumitor domenii, capacitățile inovaționale ale RM. Se atestă un trend descendent a cererilor depuse de instituțiile de cercetare-dezvoltare din agricultură și industria alimentară și instituțiile de cercetare-dezvoltare din cadrul MSMPS. Cu referire la elaborarea invențiilor de către mediul de afaceri (întreprinderi și organizații) ținem să menționăm că solicitanții din acest domeniu au un interes scăzut față de activitatea de inovare, deținând o pondere de 0,5% în depunerea cererilor de brevet.

Domeniile Clasificării Internaționale de Brevete (CIB) la care se referă cererile de brevet de invenție sunt reflectate în Tabelul 12.

Tabelul 12

Dinamica depunerii cererilor de brevetare a invențiilor conform secțiunilor CIB și ponderea lor în total (2018-2020)

Secțiunile CIB / Anii	2018	2019	2020	TOTAL	%
Cereri de brevete de invenție					
A (Necesități curente ale vieții)	27	37	28	**92**	*28,7*
B (Tehnici industriale diverse; transporturi)	19	15	7	**41**	*12,8*
C (Chimie; Metalurgie)	44	39	32	**115**	*35,8*
D (Textile; Hârtie)			1	**1**	*0,3*
E (Construcții fixe)	1	5	6	**12**	*3,7*
F (Mecanică; Iluminat; Încălzire etc.)	13	10	12	**35**	*10,9*
G (Fizică)	3	4	6	**13**	*4,0*
H (Electricitate)	6	2	4	**12**	*3,7*
TOTAL	**113**	**112**	**96**	**321**	**100**
Cereri de brevete de invenție de scurtă durată					
A (Necesități curente ale vieții)	64	82	98	**244**	*58,0*
B (Tehnici industriale diverse; transporturi)	14	7	7	**28**	*6,7*
C (Chimie; Metalurgie)	15	26	18	**59**	*14,0*
E (Construcții fixe)	5	9	2	**16**	*3,8*
F (Mecanică; Iluminat; Încălzire etc.)	10	7	7	**24**	*5,7*
G (Fizică)	8	7	13	**28**	*6,7*
H (Electricitate)	6	3	13	**22**	*5,2*
TOTAL	**122**	**141**	**158**	**421**	**100**

Conform datelor reflectate în Tabelul 12 cu referire la *Cererile de brevet de invenție* constatăm că în perioada anilor 2018-2020 cea mai mare parte din acestea au fost depuse la *Secțiunea C (Chimie și Metalurgie)* - 115 cereri (35,8%), pe locul 2 fiind *Secțiunea A (Necesități curente ale vieții)* – 92 de cereri (28,7%). Situația este cu totul diferită la indicatorul *Cereri de brevete de invenție de scurtă durată*, unde ponderea majoră a cererilor o deține *Secțiunea A*

(Necesități curente ale vieții) cu 58%, aceasta fiind urmată de *Secțiunea C (Chimie; Metalurgie)* - 14% și secțiunile *B (Tehnici industriale diverse; transporturi)* și *G (Fizică)* cu 6,7%.

- **Numărul de OPI menținute în vigoare.**

Numărul de OPI menținute în vigoare în ultimii ani este prezentat în Tabelul 13.

Tabelul 13

OPI valabile pe teritoriu RM la data de 31.12.2020 și ponderea lor în total

Nr	OPI valabile pe teritoriu RM	Titulari naționali	Titulari străini	TOTAL	%
1.	Invenții protejate prin brevet de invenție	186	1962*	**2148**	*2,5*
2.	Invenții protejate prin brevet de invenție de scurtă durată	415	5	**420**	*0,5*
3.	Soi de plante	235	33	**268**	*0,3*
4.	Brevete europene validate		122	**122**	*0,1*
5.	Mărci	10397	63591	**73988**	*87,4*
6.	Desene și modele industriale	374	2557	**2931**	*3,5*
7.	Denumiri de origine	5	1061	**1066**	*1,3*
8.	Indicații geografice	10	3740	**3750**	*4,4*
9.	Specialități tradiționale garantate	1		**1**	*0,001*
	TOTAL	**11623**	**73071**	**84694**	*100,0*
	Ponderea %	*13,7*	*86,3*	*100,0*	

**Datele includ și brevetele eurasiatice valabile.*

Datele din Tabelul 13 reprezintă informația privind obiectele de proprietate industrială menținute în vigoare la data de 31.12.2020 din totalul obiectelor de proprietate industrială care au obținut protecție în perioada activității AGEPI (1993-2020). Din acestea 87,4% sunt mărci, 2,5% - invenții, 4,4% - indicații geografice, 3,5% - desene și modele industriale etc. Raportul dintre OPI aparținând titularilor naționali și celor străini este respectiv de 13,7% la 86,3%.

Cu referire la valabilitatea invențiilor, remarcăm faptul că acest indicator este unul extrem de slab drept consecință a aplicabilității reduse a invențiilor. Termenul de valabilitate a brevetelor conform legislației în vigoare este de 20 de ani cu condiția achitării taxelor de menținere în vigoare.

Datele statistice privind valabilitatea mărcilor protejate pe teritoriul Republicii Moldova reprezintă o sursă de informare nu numai referitor la protecția propriu-zisă, ci și a maturității economiei de piață, a liberei concurențe, a interesului titularilor față piața RM. Valabilitatea mărcilor este asigurată prin procedura de reînnoire a înregistrării acestora după expirarea termenului de 10 ani de la data de depozit național reglementar. Valabilitatea mărcilor este un indicator mult mai semnificativ comparativ cu menținerea în vigoare a brevetelor de invenții, fapt ce se datorează în primul rând funcționalității sporite a mărcilor în calitate de instrument al promovării vânzărilor.

Valabilitatea DMI ține de durata protecției acestora și constituie 5 ani cu posibilitatea reînnoirii pentru mai multe perioade a câte 5 ani, cel mult până la 25 de ani de la data depozitului cu condiția achitării taxelor.

Cu referire la DO și IG menționăm faptul că durata protecției unei DO sau a unei IG începe din data de depozit a cererii și este nelimitată, iar dreptul de utilizare a DOP sau a IGP se acordă pe o perioadă de 10 ani cu posibilitate de reînnoire ori de câte ori este necesar, dacă se mențin condițiile în care acest drept a fost dobândit. Datele privind valabilitatea IG și DO reflectă potențialul economic înalt al produselor cu IG și DO și interesul producătorilor de a asigura o protecție solidă acestor OPI în scopul promovării acestor produse pe piață.

- **Numărul de tranzacții comerciale cu OPI înregistrate, inclusiv a OPI depuse în gaj**

este expus în Tabelele 14-16.

Valorificarea comercială a drepturilor de PI se efectuează prin încheierea contractelor de cesiune, licență, gaj și franchising, care se înregistrează la AGEPI. Înregistrarea la AGEPI a

contractelor de comercializare a OPI este facultativă, numărul real al tranzacţiilor fiind mult mai mare.

Tabloul general al înregistrării de către AGEPI a contractelor de transmitere a drepturilor şi de gaj în ultimii 3 ani este reflectat în Tabelul 14.

Tabelul 14

Dinamica înregistrării contractelor de transmitere a drepturilor şi ponderea lor în total (2018-2020)

Tipul contractelor	2018	2019	2020	TOTAL	%
Cesiune	168	122	108	**398**	*89,6*
Licență	13	17	14	**44**	*9,9*
Gaj	1	1		**2**	*0,5*
TOTAL	**182**	**140**	**122**	**444**	*100,0*

În baza registrelor contractelor menționate ca urmare a caracterului incomplet al informației pot fi estimate doar tendințele generale ale evoluției pieței OPI în Republica Moldova. Cea mai mare parte a contractelor înregistrate se referă la cesiuni (89,6%), fiind urmate de contracte de licență (9,9%).

În anul 2018 în 182 de contracte de înregistrare au fost cuprinse 309 OPI, dintre care 301 (97,41%) sunt mărci de produse şi servicii, 6 (1,94 %) – invenţii şi 2 (0,65%) desene şi modele industriale.

În anul 2019 în 140 de contracte înregistrate au fost cuprinse 316 OPI, dintre care 310 (98,1%) - mărci de produse şi servicii, 5 (1,58%) – invenţii şi 1 (0,32%) – desen şi model industrial.

În anul 2020 în 122 de contracte înregistrate au fost cuprinse 177 OPI, dintre care 173 (97,7%) - mărci de produse și servicii, 2 (1,13%) – invenții, 1 (0,56%) – desen și model industrial și 1 (0,56 %) – soi de plantă.

Dat fiind faptul că pondera cea mai mare revine Contractelor de cesiune, în Tabelul 15 prezentăm repartizarea contractelor de cesiune pe OPI.

Tabelul 15

Repartizarea contractelor de cesiune pe OPI şi ponderea lor în total (2018-2020)

Contracte de cesiune repartizate pe OPI	2018	2019	2020	TOTAL	%
Invenții	3	4	2	9	*2,3*
Mărci	163	117	104	384	*96,5*
DMI	2	1	1	4	*1,0*
Soi de plantă			1	1	*0,2*
TOTAL	**168**	**122**	**108**	**398**	*100,0*

Contractele ce vizează mărcile au o pondere majoritară și constituie 96,5%, urmate de cele ce vizează invențiile cu 2,3% și DMI cu 1,0%. Aceste date confirmă caracterul fragmentar al pieței PI din țara noastră, în special lipsa unei piețe inovaționale în Republica Moldova, fapt ce împiedică valorificarea brevetelor de invenție.

Tabelul 16

Repartizarea contractelor de licenţă pe OPI şi ponderea lor în total (2018-2020)

Contracte de licență repartizate pe OPI	2018	2019	2020	TOTAL	%
Invenții	2	1		**3**	*6,8*
Mărci	11	16	14	**41**	*93,2*
TOTAL	**13**	**17**	**14**	**44**	*100,0*

Generalizând datele de înregistrarea a contractelor de cesiune și licență repartizate pe OPI din Tabelele 15 și 16, constatăm că ponderea majoră aparține contractelor ce vizează mărcile (în cazul contractelor de cesiune (96,5%) și în cazul contractelor de licență (93,2%)).

La capitolele *Invenții* și *DMI* putem constata doar prezența unor tranzacții ocazionale, fapt ce demonstrează că piața inovațională nu înregistrează progrese, fiind doar una în devenire.

- **Promovarea proiectelor de inovare și transfer tehnologic**

Dinamica finanțării din diferite surse a proiectelor de transfer tehnologic și ponderea lor în total (2018-2020), mii lei

Tabelul 17

Indicatori	2018	2019	2020	TOTAL	%
Alocații din Bugetul de stat	5295	6134	5515,8	**16944,8**	*42,5*
Cofinanțare din surse private	6200	8480	8290	**22970**	*57,5*
Total finanțări, mii lei	**11495**	**14614**	**13805,8**	**39914,8**	*100*
Volumul producției inovaționale	**63000**	**65000**	**67000**	**195000**	

În perioada de raportare, în Republica Moldova activau un parc științifico-tehnologic și 8 incubatoare de inovare, create la propunerile clusterelor științifico-tehnologice și științifico-educaționale, având diferite specializări.

Din informația prezentată în Tabelul 17 observăm că finanțarea proiectelor de transfer tehnologic se efectuează din bugetul de stat în cuantum de 42,5% și din surse private în cuantum de 57,2% din volumul total al finanțării (39914,8 mii lei). Promovarea unui parteneriat efectiv între sectorul public și cel privat în activitatea de inovare și transfer tehnologic este benefică pentru ambele părți. Aici vom menționa că volumul producției inovaționale în cadrul parcului și a incubatoarelor inovaționale înregistrează un trend ascendent.

În Tabelul 18 sunt prezentate date referitoare la numărul de proiecte inovaționale în perioada de raportare și investițiile atrase în inovare prin cofinanțarea proiectelor inovaționale promovate de AITT-ANCD.

Tabelul 18

Dinamica finanțării din diferite surse a proiectelor de transfer tehnologic și ponderea lor în total (2018-2020), mii lei

Indicatori	2018	2019	2020	TOTAL
Numărul de proiecte inovaționale	10	12	12	**34**
Investiții atrase în inovare prin cofinanțarea proiectelor inovaționale promovate de AITT-ANCD (mii lei)	6200,0	8480,0	8290,0	**22970**

- **Numărul de rezidenți ai parcurilor științifico-tehnologice și incubatoarelor de inovare,** este reflectat în Tabelul 19.

Tabelul 19

Numărul de rezidenți ai parcului științifico-tehnologic și incubatoarelor de inovare (2018-2020)

Indicatori	2018	2019	2020
Rezidenți ai Parcului științifico-tehnologic	17	22	22
Rezidenți ai incubatoarelor de inovare	7	12	13
TOTAL	**24**	**34**	**13**

- **Numărul de marcaje de control eliberate**

Persoanele care produc/difuzează exemplare de opere sau fonograme sunt obligate să solicite AGEPI înregistrarea lor în Registrul de Stat al titularilor marcajelor de control. Marcajele de control

se eliberează titularilor marcajelor de control la cererea acestora în scopul asigurării comercializării legale a operelor audiovizuale, fonogramelor şi programelor pentru calculator, înregistrate pe suporturi materiale. Din motivul că CD-urile sunt tot mai puţin utilizate, fiind înlocuite cu noi tehnologii, dar şi tranziţia la societatea informaţională şi mediul digital, numărul marcajelor de control, eliberate de către AGEPI, este în descreştere constantă.

Tabelul 20

Dinamica eliberării marcajelor de control în anii 2018-2020

Suportul	2018	2019	2020	TOTAL
Compact-discuri (DA)	23703	17697	10562	**51962**

- **Numărul de litigii cu implicarea OPI examinate în instanţele judecătoreşti** este un indicator funcţional al respectării DPI. Dinamica acestuia pe parcursul anilor 2018-2020 este reflectată în Tabelul 21.

Datele statistice referitoare la litigiile cu implicarea OPI se divizează în 2 categorii: contestaţiile examinate la Comisia de Contestaţii a AGEPI şi litigiile examinate în instanţele judecătoreşti. În ambele cazuri, majoritatea absolută a litigiilor au ca obiect mărcile. Aceasta este o consecinţă a faptului că ponderea mărcilor în numărul OPI înregistrate este dominantă, dar şi a utilizării comerciale intensive a acestora.

Informaţiile privind activitatea Comisiei de Contestaţii, competenţa căreia ţine de soluţionarea pe cale extrajudiciară a contestaţiilor depuse împotriva deciziilor de înregistrare/brevetare sau de respingere a cererilor de înregistrare/brevetare a OPI, sunt expuse în Tabelele 21-22.

Din numărul contestaţiilor depuse în perioada 2018-2020 majoritatea se referă la mărci şi constituie 95,2%, dat fiind faptul că acestea predomină în numărul total de OPI depuse spre înregistrare la AGEPI.

Tabelul 21

Contestaţii depuse la Comisia de Contestaţii a AGEPI repartizate pe OPI şi ponderea lor în total (2018-2020)

OPI	2018	2019	2020	TOTAL	%
Mărci	132	118	90	**340**	*95,2*
Invenţii	7	2	2	**11**	*3,1*
Desene şi modele industriale	2	2	1	**5**	*1,4*
Soi de plantă	1			**1**	*0,3*
Total contestaţii depuse	**142**	**122**	**93**	**357**	*100,0*

Referitor la contestaţiile examinate, 96% din toate OPI examinate în perioada anilor 2018-2020 se referă, de asemenea, la mărci.

Tabelul 22

Contestaţii examinate, hotărâri şi încheieri adoptate la Comisia de Contestaţii a AGEPI repartizate pe OPI şi ponderea lor în total (2018-2020)

OPI	2018	2019	2020	TOTAL	%
Mărci	146	104	109	**359**	*96,2*
Invenţii	6	1	2	**9**	*2,4*
Desene şi modele industriale	1	3	0	**4**	*1,1*
Soi de plantă	1			**1**	*0,3*
Total contestaţii examinate şi finalizate	**154**	**108**	**111**	**373**	*100*

Anual, AGEPI publică pe site-ul său oficial informaţia referitoare la deciziile instanţelor de judecată pe cazurile care au ca obiect DPI, însă nu toate deciziile sunt comunicate AGEPI, de regulă, doar cele în care aceasta este parte la proces.

În perioada anilor 2018-2020, majoritatea litigiilor (90%) cu implicarea OPI le-au constituit mărcile de produse și/sau de servicii (Tabelul 23).

Tabelul 23

Numărul de litigii cu implicarea OPI examinate în instanţele judecătoreşti

OPI	2018	2019	2020	TOTAL	Ponderea, %
Cereri de chemare în judecată, total:	**62**	**55**	**48**	**165**	*100*
Invenţii	*2*	*3*	*2*	**7**	*4,24*
Desene/modele industriale	*1*	*2*		**3**	*1,82*
Mărci	*56*	*46*	*46*	**148**	*89,7*
Mărci notorii	*3*	*4*		**7**	*4,24*
Nr. dosarelor judiciare în privinţa cărora s-au emis hotărâri	**63**	**53**	53	**169**	

- **Indicatorii monitorizării activităţilor de promovare a PI** sunt reflectaţi în Tabelul 24.

Pe parcursul perioadei de referinţă, AGEPI a organizat sau a participat în calitate de partener la 374 de evenimente în domeniul PI (seminare tematice de informare şi instruire, expoziţii naţionale şi internaţionale, cursuri de instruire în domeniul PI, concursuri în domeniul inovării şi creativităţii etc.), la care au fost distribuite cca 68000 de materiale informativ-promoţionale.

Tabelul 24

Indicatorii monitorizării activităţilor de promovare a PI

Nr.	Denumirea indicatorului / Anii	2018	2019	2020	Total
1.	**Evenimente naţionale şi internaţionale organizate, din ele:**	**192**	**115**	**67**	**374**
	Seminare şi conferinţe	*127*	*87*	*53*	267
	Concursuri	*9*	*13*	*7*	29
	Participări la expoziţii	*20*	*15*	*7*	42
	Alte evenimente (ateliere, mese rotunde, lecţii, etc.)	*36*			36
2.	**Persoane şcolarizate în domeniul PI, inclusiv:**	**12950**	**3100**	**1392**	**17442**
	Numărul de seminare pentru instituţii de învăţământ	*113*	24	20	157
	Cadre didactice şi studenţi instruiţi în domeniul PI (seminare/cadre didactice /studenţi)				0
3.	**Emisiuni radio şi TV organizate pe tematica PI**	**53**	**34**	**6**	**93**
4.	**Campanii de informare a publicului organizate**	**3**	**0**	**0**	**3**
5.	**Materiale publicate în mass-media**	**635**	**566**	**511**	**1712**
6.	**Postări pe pagina de Facebook**	**409**	**241**	**187**	**837**
7.	**Materiale promoţionale din domeniul PI elaborate şi diseminate (titluri/ exemplare)**	**6/42350**	**6/19000**	**4/6900**	**16/68250**

IV. ANALIZA GRADULUI DE REALIZARE A PREVEDERILOR STRATEGIEI NAȚIONALE ÎN DOMENIUL PROPRIETĂȚII INTELECTUALE PÂNĂ ÎN ANUL 2020

După cum am menționat anterior, realizarea Strategiei a avut la bază 3 etape de implementare: prima – în perioada anilor 2012-2014, a doua – 2015-2017 și a treia – 2018-2020. Implementarea planurilor pentru aceste etape au demonstrat că sistemul național de PI este în continuă dezvoltare prin eforturile conjugate ale tuturor structurilor abilitate cu atribuții și responsabilități directe în acest domeniu, devenind către anul 2020 unul puternic și echilibrat, eficient și echitabil, care poate fi un instrument real efectiv de dezvoltare economică, de progres social și cultural al statului, de creștere a prosperității Republicii Moldova.

Urmare elaborării ultimului Raport de monitorizare consolidat privind implementarea Strategiei pentru perioada anului 2020 am constatat că a treia și ultima etapă s-a finalizat cu rezultate notabile.

În cadrul analizei gradului de implementarea a Strategiei relatăm că toate 3 etape s-au finalizat cu succes. În tabelul de mai jos este reflectată informația privind stadiul implementării Planurilor de acțiuni la etapa finalizării perioadelor indicate, în baza a 3 criterii menționate anterior: ***Acțiuni realizate integral; Acțiuni în proces de realizare; Acțiuni nerealizate.***

Tabelul 25

Dinamica și ponderea realizării acțiunilor în conformitate cu Planurile de acțiuni pentru fiecare etapă a implementării Strategiei

Nr.	Plan de acțiuni	Nr. de acțiuni/ ponderea, %			
		Total, 100 %	**Realizate integral**	**În proces de realizare**	**Nerealizate** *(nr. acțiunii conform Planului)*
1	***I etapă:*** *Planul de acțiuni pentru anii 2012-2014*	137/ 100%	122/ 89%	13/ 9,5%	2/ 1,5% *(1.4.2.; 1.4.7.)*
	Ajustarea evaluării gradului de implementare a acțiunilor către finalul anului 2020	137/100	134 (98%)	1 (3.5)/1%	2/ 1% *(1.4.2.; 1.4.7.)/*
2	***II etapă:*** *Planul de acțiuni pentru anii 2015-2017*	93/ 100%	82/ 88%	10/ 11%	1/ 1% *(5.1.1.)*
	Ajustarea evaluării gradului de implementare a acțiunilor către finalul anului 2020	93/ 100%	86/ 93%	5/ 5% *(1.3.2 (11) 1.5.4, 2.1.3, 2.1.4, 2.1.5.)*	2/ 2% *(5.1.1.; 3.6.*)*
3	***III etapă:*** ***Planul de acțiuni pentru anii 2018-2020***	**98/ 100%**	**89/ 91%**	**7/ 7%**	**2/ 2%** *(1.5.3.; 5.1.7.)*
	Gradul de implementarea a Strategiei (anii 2012-2020) către finalul anului 2020	**328 /100%**	**309/ 94%**	**13/ 4%**	**6/ 2%**

*Acțiunea 3.6. din Planul de acțiuni *pentru anii 2015-2017* a fost estimată ca *în proces de realizare*, urmând a se realiza ulterior, ceea ce nu s-a întâmplat, din motivul schimbării priorităților.

Conform datelor prezentate remarcăm că:

1) Gradul de implementare a ***Planului de acțiuni pentru anii 2012-2014*** la momentul finalizării I-ei etape a implementării Strategiei a constituit **89%,** astfel că din totalul de 137 de acțiuni incluse în Plan au fost **executate integral 122 de acțiuni (89%);** au fost **în proces de realizare 13 acțiuni (9,5 %),** nu s-au realizat numai **2 acțiuni (1,5%)** (1.4.2.; 1.4.7.), din motive obiective ce nu au depins de instituțiile responsabile. Motivele vor fi expuse mai jos. Prima etapă a

implementării Strategiei s-a finalizat cu succes și cu concluzii pozitive ale experților OMPI în cadrul evaluării efectuate de către aceștia.

Majoritatea acțiunilor din ***Planul de acțiuni pentru anii 2012-2014*** estimate la stadiul ***în proces de realizare*** - 13 la număr (nr. crt. 1.1.1; 1.2.1.; 1.2.4.; 1.2.5.; 1.5.2.; 1.5.3.; 1.6.3.; 3.5.;4.1.2.; 4.3.1.; 4.3.3.; 5.1.4.;6.12.), au fost realizate integral pe parcursul anilor 2015-2018, cu excepția acțiunii 3.5, care din varii motive nu a fost executată. Enumerăm acțiunile neexecutate, 3 la număr:

1. **Acțiunea 1.4.2.** *Efectuarea unui studiu privind modalitățile de îmbunătățire a gestiunii colective a drepturilor de autor și a drepturilor conexe (Studiu).* Termen de realizare – 2014. **Acțiune nerealizată.**

Responsabili: AGEPI; organizațiile de gestiune colectivă.

În scopul realizării *Studiului* nominalizat, de către AGEPI a fost solicitată asistență tehnică de la OMPI, care **nu a fost acordată**, deoarece mijloacele financiare au fost distribuite în perioada următoare (2015-2016) pentru realizarea *Studiului privind dezvoltarea industriilor creative,* care a avut drept scop sporirea rolului dreptului de autor și al drepturilor conexe la dezvoltarea tehnologiilor informaționale și a culturii, inclusiv a industriilor culturale.

2. **Acțiunea 1.4.7.** *Negocierea unor contracte între Guvernul Republicii Moldova și marile corporații producătoare de softuri privind implementarea unui plan de furnizare a programelor instituțiilor guvernamentale.* Termen de realizare – 2013. **Acțiune nerealizată.**

Responsabili: Cancelaria de Stat cu participarea MAI; MTIC; AGEPI.

Întru realizarea acestei acțiuni prin Dispoziția Prim-ministrului Republicii Moldova nr. 48-d din 13.06.2012 *cu privire la crearea Grupului de lucru pentru demararea dialogului între Guvernul Republicii Moldova și Compania „Microsoft"* în vederea colaborării pe termen lung, a fost constituit Grupul de lucru în componența căruia au fost incluși reprezentanți ai instituțiilor responsabile. În sarcina Grupului a fost inclusă formalizarea dialogului pentru standardizarea licențelor software în sectorul public și dezvoltarea parteneriatului cu Compania „Microsoft", stabilirea etapelor concrete de colaborare și elaborarea unui plan de acțiuni pentru standardizarea licențelor software în sectorul public, însă contracte între părți privind crearea și implementarea unui plan de furnizare a programelor pentru instituții guvernamentale nu au fost negociate.

3. **Acțiunea 3.5.** *Elaborarea și implementarea unui Program național de combatere a contrafacerii și pirateriei.* Termen de realizare – 2014. Responsabili: AGEPI, cu participarea instituțiilor abilitate în domeniul asigurării respectării drepturilor de PI.

În contextul combaterii contrafacerii și pirateriei în 2012-2013 s-a desfășurat campania *„Stop contrafacerea și pirateria"*, iar în 2014 *Campania de sensibilizare a elevilor asupra fenomenelor contrafacerii și pirateriei în Republica Moldova.*

Programul național de combatere a contrafacerii și a pirateriei urma a fi elaborat după modernizarea cadrului regulator în domeniul luptei cu contrafacerea și pirateria. În acest context, în cadrul proiectului UE de asistență tehnică *„Suport pentru asigurarea respectării DPI în Republica Moldova"*, desfășurat și implementat cu asistența experților europeni pe parcursul anilor 2018-2019, a fost creat și legiferat sistemul informațional în domeniul DPI, menit să faciliteze combaterea contrafacerii și a pirateriei și să asigure îmbunătățirea comunicării și coordonării interinstituționale prin automatizarea procesului de colectare și transmitere a datelor relevante procesului de aplicare a mecanismelor de protecție a DPI de către autoritățile implicate în domeniu, și anume AGEPI, SV, Procuratura, Inspectoratul General al Poliției din cadrul MAI, Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești din cadrul Ministerului Justiției, APCSP. Abia către finele anului Guvernul Republicii Moldova a adoptat Hotărârea Guvernului nr. 721/2020 cu privire la Platforma informațională în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală.

Programul național de combatere a contrafacerii și a pirateriei nu s-a elaborat, deoarece au fost schimbate prioritățile și accentele. Povara instituțiilor în combaterea contrafacerii și pirateriei a fost micșorată prin implementarea unui sistem informatic care va ușura semnificativ și va contribui la operativitatea în schimbul de date între autorități.

Totodată, lupta contra pirateriei și contrafacerii necesită eforturi conjugate și coordonate din partea tuturor actorilor publici și privați. Astfel, Guvernul Republicii Moldova se implică activ prin intermediul tuturor autorităților competente în consolidarea sistemului național de PI. În acest scop, pentru monitorizarea indicatorilor ce țin de acest domeniu din 2012 se perfectează anual cu suportul autorităților nominalizate *Raportul anual privind respectarea drepturilor de proprietate intelectuală în Republica Moldova* http://observatorpi.md/raport-national/. Necesitatea realizării acțiunii în cauză a fost depășită de noile realități impuse de orizonturile tehnologice.

Putem considera că până în anul 2019 stadiul de implementare a ***Planului de acțiuni pentru anii 2012-2014 s-a majorat de la 89% la 98%.***

2) Conform datelor din tabelul supra, gradul de implementare a ***Planului de acțiuni pentru anii 2015-2017*** a fost evaluat la 88%. Către finele anului 2015, **10 acțiuni** au fost estimate ca acțiuni ***în proces de realizare:***

1. **Acțiunea 1.3.2.**(10) *Crearea de către fiecare instituție pe domeniul său de reglementare a mecanismelor clare ce urmează a fi utilizate de către potențialii beneficiari pentru a asigura protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine sau specialităților tradiționale garantate (sub formă de ghiduri, instrucțiuni, ordine etc.).* Această acțiune a derivat în Planul de acțiuni pentru anii 2018-2020 în 1.3.4. *Crearea cadrului regulator intern pentru asigurarea protecției indicațiilor geografice, denumirilor de origine sau specialităților tradiționale garantate (sub formă de ghiduri, instrucțiuni, ordine etc.)* cu termenul de realizare 2018-2020 și executorul de bază MADRM. Către anul 2020 acțiunea a fost evaluată ca ***realizată.***
2. **Acțiunea 1.3.2.**(11) *Modificarea Hotărârii Guvernului nr.644 din 19 iulie 2010 „Cu privire la desemnarea autorităților competente abilitate cu atribuții și responsabilități referitoare la produsele cu denumiri de origine și indicații geografice și la specialitățile tradiționale garantate și a autorităților competente responsabile de controalele oficiale privind conformitatea acestor produse".*

Urmare reformei administrației publice și schimbării competențelor unor autorități care sunt parte a sistemului de IG, realizarea acțiunii a continuat și în etapa a III de implementare a Strategiei, fiind inclusă Planul de acțiuni pentru anii 2018-2020, sub numărul 1.3.3., cu termenul de realizare 2018-2020 cu denumirea *Revizuirea mecanismului de control al produselor cu indicații geografice protejate și denumiri de origine protejate și al specialităților tradiționale garantate prin modificarea Hotărârii Guvernului nr.644 din 19 iulie 2010 „Cu privire la desemnarea autorităților competente abilitate cu atribuții și responsabilități referitoare la produsele cu denumiri de origine și indicații geografice și la specialitățile tradiționale garantate și a autorităților competente responsabile de controalele oficiale privind conformitatea acestor produse".* Către finele anului 2020 implementarea acțiunii nu s-a finalizat trecând prin diverse proceduri juridice la nivel de Guvern, urmând să fie modificată Legea nr. 66/2008 privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate, după care va fi reluată promovarea Hotărârii Guvernului.

Următoarele 4 (pe text nr. de rând 3, 4, 5, 6) acțiuni țin de modificarea legislației pe segmentul dreptului de autor și drepturilor conexe: ***Acțiunea 1.5.4.; Acțiunea 2.1.3.; Acțiunea 2.1.4.; Acțiunea 2.1.5.*** Estimarea către finele anului 2020 a gradului de realizare conform criteriului ***în proces de realizare*** este datorată faptului că realizarea acestora ține de modificarea Legii nr. 139/2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe în vederea transpunerii Directivei 2014/26/UE a Parlamentului și Consiliului European, proiectul căreia este în proces de ajustare, conform propunerilor și recomandărilor expertului din cadrul Proiectului UE.

Acțiunea 2.1.5. *Crearea cadrului normativ privind facilitarea digitizării și difuzării operelor și a altor obiecte protejate de dreptul de autor și drepturile conexe, intrate în domeniul public (colecții ale bibliotecilor, instituțiilor de învățământ, muzeelor, arhivelor, organizațiilor de difuziune.* Către finele anului 2020 acțiunea a fost estimată conform criteriului ***în proces de realizare.***

7. **Acțiunea 3.6.** *Elaborarea și implementarea unui Program național de combatere a contrafacerii și a pirateriei,* termen de realizare 2017. Acțiunea a fost transpusă din Planul de acțiuni pentru anii 2012-2014 (nr. 3.5.) în Planul de acțiuni pentru anii 2015-2017 (nr. 3.6). Necesitatea realizării acțiunii în cauză a fost depășită de noile realități. S-a decis desfășurarea Campaniei *„Stop pirateria si contrafacerea"*. **Acțiune nerealizată.**

8. **Acțiunea 4.2.5.** *Automatizarea proceselor de gestionare a cererilor obiectelor de proprietate intelectuală prin digitizarea fluxului informațional și a dosarelor electronice;* termen de realizare 2015-2017. Acțiunea a fost transpusă în Planul de acțiuni 2018-2020 sub nr. 4.2.7. și a fost **realizată.**

9. **Acțiunea 4.3.1** *Crearea unui sistem informațional pentru asigurarea schimburilor de date privind protecția și respectarea drepturilor de proprietate intelectuală cu participarea autorităților abilitate cu responsabilități în domeniu,* termen de realizare 2017. Acțiunea a fost transpusă în Planul de acțiuni 2018-2020 sub nr. 4.2.7. și a fost **realizată.** Platforma informațională a fost creată cu asistență tehnică a proiectului UE *„Suport pentru asigurarea respectării DPI în Republica Moldova"* în cooperare cu SV, Procuratura, Inspectoratul General al Poliției din cadrul MAI, Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești din cadrul Ministerului Justiției, APCSP. La 30.09.2020 Guvernul Republicii Moldova a adoptat Hotărârea nr. 721/2020 cu privire la Platforma informațională în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală.

10. **Acțiunea 5.3.5.** *Organizarea concursului jurnaliștilor pentru cea mai bună expunere a problemelor legate de dezvoltarea activității tehnico-științifice, inovaționale și de raționalizare din țară, precum și diseminarea informațiilor din domeniul proprietății intelectuale* (ediția din 2017); Termen de realizare – 2017. Organizarea concursului a avut loc în anul 2018. **Acțiune realizată.**

O singură **Acțiune 5.1.1**. *Crearea platformei electronice de colaborare între universități și întreprinderi cu scopul promovării înregistrării obiectelor de proprietate intelectuală, intensificării colaborării și comercializării obiectelor de proprietate intelectuală prin transfer de tehnologii,* cu termenul de executare 2015 și autoritatea responsabilă de implementarea acțiunii - AITT, a fost nerealizată din lipsa mijloacelor financiare. **Acțiune nerealizată.**

Așadar, din 10 acțiuni cu stadiul de evaluare ***în proces de realizare***, estimat pentru anii 2015-2017, 4 au fost executate în etapa a III-a a implementării Strategiei. Acestea sunt 1.3.2 (10); 4.2.5; 4.3.1. 5.3.5. Către finele anului 2020 gradul de realizare a acțiunilor s-a majorat de la **88% la 93%.**

În conformitate cu datele reflectate în tabelul din acest capitol Strategia și Planurile de acțiuni privind implementarea acesteia au fost realizate în proporție de **94%** (acțiuni **realizate integral**); **4%** (acțiuni ***în proces de realizare***), se vor executa în anul 2021; 2% (***acțiuni nerealizate***) din diverse motive obiective expuse în acest capitol.

V. IMPACTUL ŞI COSTURILE AFERENTE REALIZĂRII PLANULUI DE ACȚIUNI PENTRU ANII 2018-2020 PRIVIND IMPLEMENTAREA STRATEGIEI NAȚIONALE ÎN DOMENIUL PROPRIETĂȚII INTELECTUALE PÂNĂ ÎN ANUL 2020

Planul de acțiuni este un document de planificare important pe termen mediu, un instrument eficient care reflectă obiectivele generale și specifice, acțiunile concrete privind implementarea etapei a III-a a Strategiei.

Funcționarea sistemului național de PI se caracterizează printr-o diversitate amplă de activități, însă monitorizarea acestora este dificilă, nu există. Mai mult ca atât, unele activități, cum ar fi brevetarea/înregistrarea OPI sunt monitorizate în cele mai mici detalii, grație unui sistem performant de standarde internaționale, instituit de OMPI, în timp ce informația privind valorificarea OPI, efectul lor economic, impactul asupra dezvoltării competitivității, litigiile ce implică OPI, ratele contrafacerii și ale pirateriei etc. este fragmentară, colectată de diferite instituții, nefiind disponibilă altor componente ale sistemului de PI.

Deseori e posibil de evaluat impactul în termeni calitativi, neexistând metode de evaluare cantitativă, cuantificată etc. Acest fapt conduce la imposibilitatea monitorizării adecvate a funcționării sistemului de PI în integritatea sa și dictează necesitatea de a găsi soluții pentru a lichida lacunele existente. Una dintre aceste soluții (crearea unei baze de date centralizate, ce permite stocarea și schimbul rapid de informații relevante) a fost implementată.

Descrierea impactului ca urmarea a implementării prevederilor prezentei Strategii se axează pe schimbările în mediul economic, social, administrativ și ține de sporirea rolului PI în toate domeniile vieții și valorificarea plenară a potențialului său, practic nu dispune de indicatori cantitativi măsurabili. Estimarea acestuia poate fi efectuată doar în urma elaborării unor studii speciale ale mediului antreprenorial, rolului cunoștințelor în dezvoltarea economică, climatului inovațional, unor sondaje privind nivelul educației și culturii în domeniul PI, studierii capacităților instituționale a structurilor implicate în gestionarea domeniului PI, imaginii țării ca stat de drept, eficienței infrastructurii pieței etc.

Unele aspecte importante calitative ce țin de impactul implementării Strategiei, după părerea noastră, ar fi :

- Crearea unui sistem național de protecție a IG, DO și STG;
- Creșterea nivelului de cultură în domeniul PI la nivelul întregii societăți, ceea ce va conduce la diminuarea utilizării de mărfuri contrafăcute și produse pirat, la reducerea numărului de cazuri de concurență neloială și depuneri de cereri cu rea credință etc.;
- Integrarea în sistemul educațional preuniversitar și universitar a disciplinelor din domeniul PI;
- Implementarea Platformei informaționale în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală, care își propune îmbunătățirea comunicării și coordonării interinstituționale prin automatizarea procesului de colectare și transmitere a datelor relevante procesului de aplicare a mecanismelor de protecție a DPI de către autoritățile implicate în domeniu, și anume AGEPI, Serviciul Vamal, Procuratura, Inspectoratul General al Poliției din cadrul MAI, Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești din cadrul Ministerului Justiției, APCSP;
- Realizarea obiectivelor ce țin de promovarea dialogului și a cooperării dintre organizațiile de gestiune colectivă a drepturilor patrimoniale de autor și/sau conexe și AGEPI au contribuit la consolidarea sistemului de gestiune colectivă în temeiul principiilor de transparență, responsabilitate și bună guvernare, precum și respectării drepturilor tuturor părților implicate în gestiunea colectivă a drepturilor patrimoniale de autor și/sau conexe;
- Urmare acțiunilor permanente implementate de AGEPI în domeniul dreptului de autor și drepturilor conexe, în special, monitorizarea activității organizațiilor de gestiune colectivă și a

verificării modului de respectare de către acestea a prevederilor legale din domeniul dreptului de autor și a drepturilor conexe, și efectuării controalelor anuale ale activității OGC-urilor, atenționării permanente a acestora în privința neregulilor constatate, precum și înaintarea recomandărilor de îmbunătățire a activității:

- se atestă o îmbunătățire a activității OGC-urilor, care au creat şi actualizat propriile sisteme de evidență în format Excel/baze de date cu privire la repertoriul gestionat (atât autohton, cât și străin), registre de evidență a membrilor, pagini web;
- un impact cuantificat, palpabil în vederea îmbunătățirii situației pe segmentul dreptului de autor și a drepturilor conexe privind activitatea de colectare, repartizare și plată a remunerației de autor indică cifrele prezentate în tabelul de mai jos;
- remunerația acumulată de la utilizatori în anul 2019 o depășește pe cea din 2016 de 3,7 ori, iar remunerația distribuită autorilor sau altor titulari ai dreptului de autor şi ai drepturilor conexe în anul 2019 a crescut de 5,7 ori. Este un progres pozitiv colosal, ținând cont de faptul că pentru mulți autori această remunerație constituie unica sursă de existență (a se vedea Tabelul 26).

Tabelul 26

anii	remunerația acumulată, mii lei	remunerați distribuită, mii lei
2016	4 884, 63	1 884, 52
2017	10 031, 18	2 398, 74
2018	12 926, 33	7 322, 63
2019	18 019, 89	10 751, 87

- sporirea gradului de transparență a activității organizațiilor de gestiune colectivă prin diseminarea acțiunilor în domeniul avizării, monitorizării şi supravegherii activității OGC mediatizate constant pe pagina web a AGEPI, prin plasarea informațiilor relevante, şi anume, comunicatelor AGEPI, anunțurilor privind convocarea ședințelor Comisiei de avizare, deciziilor Comisiei de avizare, dar și a informațiilor relevante OGC-urilor (Statut, lista membrilor, datele de contact etc.). De asemenea, informația cu referire la activitatea de colectare, repartizare și plată, licențele eliberate utilizatorilor, și alte informații cu privire la activitatea OGC-urilor şi transparența activității desfăşurate, sunt reflectate în actele de control care sunt plasate pe pagina web a AGEPI în directoriul *Transparență/Acte de control ale OGC* şi pot fi accesate de orice persoană interesată la următorul link: http://agepi.gov.md/ro/content/acte-de-control-ogc.

Cu referire la costurile aferente implementării **Planului de acțiuni pentru anii 2018-2020,** menționăm că majoritatea instituțiilor nu au prezentat date privind cheltuielile efective în acest sens. Dar ținând cont de aportul și implicarea majoră a AGEPI în implementarea Planului de acțiuni, ponderea căreia constituie de 88% (AGEPI fiind implicată în 86 din 98 de acțiuni din Planul de acțiuni), prezumăm că cea mai mare parte a cheltuielilor îi revine acesteia.

Estimarea costurilor efective pentru etapa a III-a a implementării Strategiei (2018-2020) se va efectua în baza informațiilor preluate din rapoartele financiare ale instituției. Totodată, CSTSP a prezentat în rapoartele sale de progres cheltuielile efective privind modernizarea bazei tehnico-materiale de testare a soiurilor noi de plante (acțiunea 4.2.10), care le vom include în tabel.

Conform datelor din Tabelul 27 de mai jos constatăm că în perioada 2018-2020 pentru realizarea Planului de acțiuni au fost alocate resurse financiare de către AGEPI în cuantum de **6985,63 mii lei**. Impactul negativ al pandemiei provocate de COVID-19 este vizibil în tabel comparând costurile implementării din anii 2018, 2019 cu cele din anul 2020. Cheltuielile privind implementarea Strategiei în anul 2020 au scăzut de circa 2 ori. Cheltuielile pentru seminare, conferințe, cursuri (inclusiv cheltuieli de reprezentanță) în anul 2020 au fost pe 0, deoarece s-a pus accentul pe organizarea acestora în regim on-line.

Cu referire la alte instituții ce au estimat costurile, menționăm CSTSP. Pentru modernizarea bazei tehnico-materiale de testare a soiurilor noi de plante (acțiunea 4.2.10.) CSTSP a alocat în anii 2018-2020 mijloace financiare în cuantum de **7439,53 mii lei.**

Tabelul 27

Costurile implementării Planului de acțiuni pentru anii 2018-2020 în dinamică, mii lei

Nr. crt.	Cheltuieli efective	Denumirea instituției	2018	2019	2020	Total
1	**Promovarea proprietății intelectuale, inclusiv:**	*AGEPI*	**1544,48**	**1755,72**	**492,29**	**3792,49**
	Cheltuieli pentru seminare, conferințe, cursuri (inclusiv cheltuieli de reprezentanță)		*857,98*	*720,6*	0	*1578,58*
	Organizarea și participarea la expoziții, concursuri (Marca comerciala a anului)		*207,68*	*623,5*	*228,5*	*1059,68*
	Cheltuieli pentru publicitate		*309,45*	*275,6*	*89,88*	*674,93*
	Cheltuieli poligrafice		*42,6*	*67,7*	*126,55*	*236,85*
	Plata pentru abonare la ediții periodice și BD		*80,11*	*32,72*	*44,06*	*156,89*
	Alte cheltuieli (prime speciale la concursuri, materiale promoționale)		*46,66*	*35,6*	*3,3*	*85,56*
2	**Campanii naționale de informare**		**73,12**			**73,12**
3	**Dezvoltarea colaborării și cooperării internaționale, regionale, bilaterale în domeniul PI**		**988,8**	**946,79**	**259,25**	**2194,84**
4	**Perfecționarea și instruirea cadrelor**		**54,11**	**55,2**	**7,17**	**116,48**
5	**Implementarea sistemului de management al calității**		**6,88**	**15,8**	**7,33**	**30,01**
6	**Modernizarea sistemului tehnologiilor informaționale**		**251,80**	**155,81**	**353,19**	**760,80**
7	**Alte cheltuieli (proiecte, burse, modernizare e-servicii)**		**17,89**	**0**	**0**	**17,89**
Total alocare de resurse, AGEPI			**2937,08**	**2929,32**	**1119,23**	**6985,63**
	Modernizarea bazei tehnico-materiale de testare a soiurilor noi de plante (acțiunea 4.2.10.)	**CSTSP, MADRM**	**1973,66**	**468,57**	**4998,3**	**7439,53**

VI. REZULTATELE MAJORE ATINSE ÎN PERIOADA REALIZĂRII PLANULUI DE ACȚIUNI PENTRU ANII 2018-2020 PRIVIND IMPLEMENTAREA STRATEGIEI NAȚIONALE ÎN DOMENIUL PROPRIETĂȚII INTELECTUALE PÂNĂ ÎN ANUL 2020. CONCLUZII

Realizarea Planului de acțiuni, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 375/2018 a fost marcată de o multitudine de evenimente importante și activități care au demonstrat că sistemul național de PI este în dezvoltare continuă. Astfel, din obiectivele și acțiunile majore ce au marcat dezvoltarea sistemului de proprietate intelectuală pe parcursul anilor 2018-2020 nominalizăm următoarele:

– **Dezvoltarea continuă și constantă** a **cadrului normativ în domeniul PI.** Elaborarea și promovarea mai multor proiecte de modificare a cadrului normativ în domeniul PI în vederea sporirii gradului de protecție a OPI, perfecționării procedurilor de înregistrare a acestora, precum și reducerii termenelor de înregistrare a OPI; **Dezvoltarea sistemului de protecție a IG autohtone și promovarea acestora** atât la nivel național, cât și internațional;

– **Implementarea proiectului de asistență al UE în perioada anilor 2018-2019** *Proiectul VIP4SME „Valoarea PI pentru IMM"*, din cadrul Programului Orizont 2020, **care a** contribuit la consolidarea sistemului național de PI prin sporirea nivelului de cunoaștere de către IMM-uri a potențialului intelectual deținut și instrumentele existente pentru valorificarea activelor intelectuale și transformarea acestora în valori comerciale;

– **Finalizarea cu succes a proiectului de asistență tehnică a UE** *„Suport pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală în Republica Moldova"*, dezvoltarea și implementarea în cadrul acestuia: 1) a unui **Sistem informațional interdepartamental comun** (SV, Inspectoratul General al Poliției din cadrul MAI, Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești din subordinea Ministerului Justiției, Procuratura, APCSP, AGEPI) care asigură schimbul de date interinstituțional și contribuie la informarea societății cu privire la respectarea drepturilor de PI; 2) a **platformei informaționale *„Harta interactivă a indicațiilor geografice din RM"***, care are drept scop promovarea produselor cu Indicație Geografică sau cu potențial de a fi valorificate prin acest sistem, http://harta-ig.agepi.gov.md/; 3) a **platformei de cursuri la distanță (e-learning) în domeniul proprietății intelectuale,** care va permite oricărei persoane interesate să se familiarizeze cu domeniul PI, http://elearning.agepi.gov.md/;

– **Acordarea asistenței în vederea perfecționării activității corpului de mandatari autorizați** în PI, inclusiv aprobarea Codului de etică și conduită al acestora;

– **Consolidarea sistemului de gestiune colectivă** a dreptului de autor și a drepturilor conexe în RM, în vederea monitorizării și supravegherii activității organizațiilor de gestiune colectivă a drepturilor de autor și a drepturilor conexe, implementării unor mecanisme funcționale de colectare și repartizare echitabilă a remunerațiilor de autor și asigurarea transparenței în acest domeniu, monitorizarea și supravegherea activității OGC-urilor a drepturilor de autor și a drepturilor conexe și garantarea unui tratament egal titularilor de drepturi;

– **Implementarea în economia națională a 19 proiecte de inovare și transfer** tehnologic (noi materiale, echipamente inginerești, tehnologii, soiuri de plante și rase de animale);

– **Îmbunătățirea modului de documentare și de afișare a datelor bibliografice** pentru Brevetele europene validate pe teritoriul Republicii Moldova și a schimbului de date cu OEB referitor la procedura de validare a brevetelor europene; Implementarea Portalului e-PCT (OMPI), care acceptă depunerea electronică a cererilor PCT, și a Formularului de cerere electronic UPOV PRISMA pentru depunerea on-line a cererilor de protecție a soiurilor noi de plante pe cale internațională;

– **Desfășurarea în comun cu MECC și direcțiile raionale de învățământ a campaniilor** de informare a elevilor din instituțiile preuniversitare din țară *„Stop Pirateria și Contrafacerea"* și *„Studierea proprietății intelectuale poate fi captivantă"*, precum și a Campaniei de sensibilizare și instruire a bibliotecarilor;

– **Implicarea activă a diferitor autorități** (Agenția de Investiții, MADRM, MAEIE, ONVV, AGEPI etc.) în acțiuni de promovare a imaginii produselor moldovenești, a produselor cu IG, în special a vinurilor, la diverse concursuri și evenimente organizate în țară și peste hotare;

– **Omologarea a 8 Caiete de sarcini pentru IGP și DOP;**

– **Crearea și înregistrarea de către MADRM a 13 grupuri de producători agricoli,** inclusiv în scopul producerii produselor cu IG, DO și STG;

– **Reprezentarea intereselor naționale în cadrul OMPI**, obținerea de către Republica Moldova a calității de membru al Comitetului de Coordonare al OMPI și al Comitetului Executiv al Uniunii de la Berna pentru perioada 2017-2019; deținerea funcției de vicepreședinte: al Adunării Generale a Uniunii de la Berna, al Comitetului permanent privind Dezvoltarea și Proprietatea Intelectuală și al Comitetului permanent privind dreptul mărcilor, desenelor și modelelor industriale;

– **Consolidarea colaborării internaționale, regionale și bilaterale** în domeniul PI cu cei mai importanți actori internaționali și regionali în domeniul PI, precum: OMPI, UPOV, OEB, EUIPO, OEAB, CSI, OMC, Organizația Internațională de Poliție Criminală (INTERPOL), Consiliului Interstatal pentru problemele protecției juridice și apărării proprietății intelectuale, oficiile naționale de specialitate din statele membre ale UE, din Federația Rusă, Ucraina, Azerbaidjan, China, Georgia, Coreea, Turcia, SUA etc. Dezvoltarea cooperării internaționale regionale și bilaterale are drept scop asigurarea integrării Republicii Moldova în spațiul intelectual internațional și european, acesta fiind unul dintre obiectivele principale ale sistemului național de protecție a PI;

– **Implementarea, dezvoltarea și modernizarea serviciului de depunere on-line** a cererilor OPI și a documentelor aferente, instrument rapid și eficient pentru obținerea protecției OPI, în scopul perfecționării activității corpului de mandatari autorizați și solicitanților;

– **Consolidarea eforturilor Observatorului respectării drepturilor de proprietate intelectuală** în lupta cu contrafacerea și pirateria în vederea creării unui sistem informațional eficient care să asigure schimbul operativ de informații între autoritățile responsabile de monitorizarea și respectarea DPI, cu participarea autorităților abilitate cu responsabilități în domeniu: MAI, SV, Procuratura, APCSP, Ministerul Justiției (Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești) și cu sprijinul proiectului Uniunii Europene de asistență tehnică *„Suport pentru asigurarea respectării DPI* în Republica Moldova";

– **Creșterea nivelului de cooperare și conlucrare în domeniul proprietății intelectuale** între AGEPI și autoritățile administrației publice centrale, instituțiile și organizațiile din sfera științei și inovării, precum și din mediul universitar etc. A fost intensificată colaborarea cu MEI, MADRM, MECC, Ministerul Justiției, Procuratura, MAI, INJ, SV, APCSP, CCI, AȘM, precum și un șir de universități etc.;

– **Desfășurarea Expoziției Internaționale Specializate "INFOINVENT"**, ediția din 2019 care a devenit un adevărat for al inovațiilor și creativității, platformă de comunicare dintre cercetători, inventatori, oamenii de creație și mediul de afaceri din țară. La expoziție au participat reprezentanți ai OMPI, OEB, precum și ai oficiilor de PI din România, Spania, Georgia, Republica Cehă, Austria, Ungaria, Estonia, Muntenegru etc., reprezentanți ai instituțiilor și organizațiilor din sfera cercetare-dezvoltare, ai mediului de afaceri, IMM din Republica Moldova, tineri creatori și inventatori din diverse țări cu lucrări/invenții, produse/servicii inovative și creative, proiecte inovaționale și de inovare și transfer tehnologic etc.;

– **Organizarea ediției din anul 2019 a Conferinței Inovaționale Internaționale** cu genericul *„PI și dezvoltarea durabilă"* la care au participat reprezentanți ai OMPI, OEB, precum și ai oficiilor de PI din România, Spania, Georgia, Republica Cehă, Austria, Ungaria, Estonia, Muntenegru etc., reprezentanți ai instituțiilor și organizațiilor din sfera cercetare-dezvoltare, precum și ai mediului de afaceri, IMM din Republica Moldova care și-au împărtășit experiența proprie în

domeniul protecției și promovării inovațiilor ca forță motrice a dezvoltării unei economii bazate pe cunoaștere;

– **Organizarea unor ample evenimente**/activități de promovare a sistemului național de PI; informarea continuă și școlarizarea societății civile și a mediului de afaceri, formarea, instruirea și perfecționarea cadrelor în domeniul PI. Publicul-țintă a fost constituit din specialiști din domeniul PI, oameni de afaceri, mandatari autorizați, evaluatori ai OPI, judecători, reprezentanți ai autorităților publice cu responsabilități în domeniul asigurării respectării drepturilor de PI, mediatori, procurori, funcționari vamali, polițiști, cercetători, cadre didactice, tânăra generație (studenți, elevi), producători agricoli etc.;

– **Continuarea informării și școlarizării societății civile, formarea, instruirea și** perfecționarea cadrelor în domeniul PI. Publicul-țintă l-au constituit specialiști din domeniul PI, oameni de afaceri, mandatari autorizați, judecători, reprezentanți ai autorităților publice cu responsabilități în domeniul asigurării respectării drepturilor de PI, cercetători, judecători, procurori, vameși, polițiști, tânăra generație (studenți, elevi), bibliotecari, producători agricoli etc.;

– **Implicarea activă a diferitor autorități** (Agenția de Investiții, MADRM, MAEIE, ONVV, AGEPI etc.) în acțiunile de promovare a imaginii produselor moldovenești, a produselor cu IG, în special a vinurilor, altor produse, la diverse concursuri și evenimente organizate în țară și peste hotare;

CONCLUZII:

Etapa a III-a de implementare a Strategiei naționale în domeniul proprietății intelectuale până în anul 2020 (anii 2018-2020) s-a finalizat cu succes. Gradul de implementarea a Planului de acțiuni pentru anii 2018-2020 a fost estimat la **91 %** (realizate 89 din 98 de acțiuni).

Astfel, au fost depuse eforturi considerabile pentru a pune baza unui sistem național de PI consolidat și puternic care cuprinde totalitatea elementelor administrativ-organizaționale, normative și de infrastructură ce asigură protecția și valorificarea OPI la nivel național, regional și mondial.

Implementarea Planului de acțiuni pentru anii 2018-2020 a generat dezvoltarea, consolidarea și popularizarea sistemului național de PI prin organizarea multiplelor activități de promovare a proprietății intelectuale, printr-o instruire și propagare masivă a cunoștințelor în materie de PI în rândul mediilor de afaceri, instituțiilor de învățământ preuniversitar, universitar și de cercetare, organelor publice administrative, de drept, vamale etc.

Legislația națională din domeniul PI a cunoscut o dezvoltare continuă. Astfel, evoluția Republicii Moldova pe calea integrării europene a determinat armonizarea legislației din domeniul PI cu acquis-ul comunitar, în scopul asigurării unui nivel de protecție și de respectare a DPI echivalent celui existent în Uniunea Europeană.

Un sistem de protecție eficient bazat pe un cadru normativ consolidat determină în primul rând un impact direct asupra beneficiarilor inițiativelor legislative promovate în această perioadă - persoanele fizice și juridice care doresc să își înregistreze sau și-au înregistrat produsele creației intelectuale, iar în subsidiar și importante efecte de ordin economic, social, cultural. Astfel, pe lângă oferirea unor garanții ferme de protecție a DPI solicitanților și titularilor OPI, enumerăm și:

- garantarea dreptului constituțional al cetățenilor la PI, interesele lor materiale și morale ce apar în legătură cu diverse genuri de creație intelectuală, stabilit conform art. 33 al Constituției Republicii Moldova;

- stimularea activității de cercetare și inovare, în vederea obținerii avantajelor competitive, iar, în final, a unor beneficii și profituri suplimentare din valorificarea tehnologiilor, produselor sau serviciilor noi, distinse prin originalitate și aplicabilitate practică;

- sporirea premiselor constituirii unui climat favorabil dezvoltării pieței obiectelor de PI ca un instrument de promovare și de intensificare a fluxurilor comerciale și investiționale;

- contribuirea la formarea unui mediu concurențial sănătos și la diminuarea tendințelor de monopolizare a unor domenii și sfere de activitate;

- creșterea gradului de conștientizare a importanței bunurilor intelectuale în asigurarea creșterii economice și dezvoltării sociale;
- crearea premiselor pentru constituirea parteneriatului efectiv între sectorul public și cel privat în activitatea de inovare și transfer tehnologic;
- dezvoltarea și consolidarea relațiilor de colaborare între autoritățile responsabile de asigurarea respectării DPI și titularii de drepturi;
- revizuirea mecanismelor sofisticate de asigurare a respectării DPI, care determinau diminuarea interesului titularilor OPI în acțiunile de apărare a DPI.

Dezvoltarea armonioasă a sistemului de protecție a OPI prin consolidarea și fortificarea cadrului juridic de reglementare rămâne a fi un obiectiv strategic continuu, în vederea asigurării evoluției sistemului și oferirea de noi oportunități beneficiarilor acestuia.

Realizările obținute în domeniul PI se datorează în mare parte și sprijinului de care beneficiază sistemul din partea OMPI, OEB, EUIPO, OSIM, alte oficii de specialitate din întreaga lume.

Anul 2020 a fost un an, care a provocat perturbări sociale și economice, atât la nivel de țară, cât și în întreaga lume, în contextul stării epidemiologice provocate de COVID-19. Pandemia de COVID-19 a afectat, în mare parte, și activitățile instituțiilor de stat, determinând suspendarea unor acțiuni programate și permanente. În mare măsură, acestea s-au adaptat rigorilor vremii folosind pe larg tehnologiile informaționale, în scopul păstrării distanțării sociale și nerăspândirii virusului. Potrivit MEI, în anul 2020 a fost înregistrată cea mai profundă scădere economică din ultimii 20 de ani. Atât timp cât economia RM rămâne vulnerabilă nu putem miza pe o creștere a indicatorilor de monitorizare. Problemele în domeniul PI ce necesită rezolvare s-au acutizat urmare crizei pandemice. Acestea sunt: potențialul economic redus al invențiilor brevetate, gradul insuficient de valorificare a rezultatelor creației intelectuale și activității inovative, valorificarea redusă a potențialului PI de către IMM-uri etc.